2017

Čiastková správa

Verejné financie a majetok zdravotníckych zariadení (2011 – 2015)

Čiastková správa

o výsledku kontroly „Verejné financie a majetok zdravotníckych zariadení“ (2011 – 2015)

PREDKLADÁ
Ing. Karol Mitrík, predseda
Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

VEDÚCI KONTROLNEJ AKCIE
Ing. Ivan Šikula

Bratislava, október 2017

OBSAH

ZOZNAM SKRATIEK **4**
ZOZNAM GRAFOV V TEXTOVEJ ČASTI **4**
ZOZNAM TABULIEK A GRAFOV V PRÍLOHE **4**
ÚVOD **6**
1 ZISTENÉ SKUTOČNOSTI TRETEJ ETAPY KONTROLY **6**
1.1 PRÍSPEVKOVÉ ORGANIZÁCIE V ZRIAĎOVATEĽSKEJ PÔSOBNOSTI MZ SR A MO SR 6
1.2 ZDRAVOTNÍCKE ZARIADENIA V ZAKLADATEĽSKEJ PÔSOBNOSTI SAMOSPRÁVY 7
1.3 TRANSFORMOVANÉ ZDRAVOTNÍCKE ZARIADENIA A CIRKEVNÁ NEMOCNICA 8
1.4 ZDRAVOTNÍCKE ZARIADENIA V SÚKROMNOM VLASTNÍCTVE 10
2 ZHRNUTIE TROCH ETÁP KONTROLNEJ AKCIE „VEREJNÉ FINANCIE A MAJETOK ZDRAVOTNÍCKYCH ZARIADENÍ“ **12**
KONTAKT **15**
PRÍLOHA Č. 1 TABUĽKY A GRAFY VŠETKÝCH NEMOCNÍC PREVERENÝCH V ROKOCH 2016 – 2017 ..... **16**

ZOZNAM SKRATIEK

SKRATKA / SKRÁTENÉ POMENOVANIE	VÝZNAM
a.s.	Akciová spoločnosť
DPH	Daň z pridanej hodnoty
FORLIFE Komárno	FORLIFE n. o. všeobecná nemocnica Komárno
Ľubovnianska nemocnica	Ľubovnianska nemocnica, n. o., Stará Ľubovňa
MO SR	Ministerstvo obrany Slovenskej republiky
MZ SR	Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky
n.o.	Nezisková organizácia
NKÚ SR	Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky
NOM Partizánske	Nemocnica na okraji mesta, n. o., Partizánske
NOÚ Bratislava	Národný onkologický ústav Bratislava
NsM Bratislava	Nemocnica sv. Michala Bratislava, a. s.
NsP D. Streda	Nemocnica s poliklinikou Dunajská Streda, a. s.
NsP Galanta	Nemocnica s poliklinikou Galanta, a. s.
NsP Michalovce	Nemocnica s poliklinikou Michalovce, a. s.
NsP Revúca	Nemocnica s poliklinikou n. o., Revúca
NsP Trebišov	Nemocnica s poliklinikou Trebišov, a. s.
RTG	röntgenová zobrazovacia technika
ŠZM	Špeciálny zdravotnícky materiál
UNsP Milosrdní bratia	Univerzitná nemocnica s poliklinikou Milosrdní bratia spol. s r. o, Bratislava
ÚVN Ružomberok	Ústredná vojenská nemocnica SNP Ružomberok
VOÚ Košice	Východoslovenský onkologický ústav Košice, a. s.
Vranovská nemocnica, a.s.	Vranovská nemocnica, a. s., Vranov nad Topľou
Vranovská nemocnica, n.o.	Vranovská nemocnica, n. o., Vranov nad Topľou
VNsP V. Krtíš	Všeobecná nemocnica s poliklinikou, n. o., Veľký Krtíš
zákon o VO	Zákon č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
ZT	Zdravotnícka technika

ZOZNAM GRAFOV V TEXTOVEJ ČASTI

Graf 1: Kumulovaný výsledok hospodárenia transformovaných zdravotníckych zariadení a cirkevnej nemocnice za roky 2011 – 2015 (v tis. eur) 8
Graf 2: Vývoj nákladov na lieky v onkologických ústavoch za roky 2011 – 2015 (v tis. eur) 8
Graf 3: Kumulovaný výsledok hospodárenia zdravotníckych zariadení v súkromnom vlastníctve za roky 2011 – 2015 (v tis. eur) 10
Graf 4: Vývoj nákladov a výnosov súkromných zariadení 10
Graf 5: Trend vývoja celkových záväzkov a záväzkov po lehote splatnosti /v tis. eur/ 11

ZOZNAM TABULIEK A GRAFOV V PRÍLOHE

Tabuľka 1: Vybrané ukazovatele preverovaných nemocníc k 31.12.2015 (v tis. eur) 16
Tabuľka 2: Výsledok hospodárenia preverovaných nemocníc (v tis. eur) 17
Tabuľka 3: Úhrady za zdravotnú starostlivosť za roky 2011 – 2015 (v tis. eur) 20
Tabuľka 4: Náklady preverovaných nemocníc za roky 2011 – 2015 (v tis. eur) 21
Tabuľka 5: Prehľad vybraných ukazovateľov preverovaných nemocníc za rok 2015 (v tis. eur) 22

Graf 6: Kumulovaný výsledok hospodárenia príspevkových organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti MZ SR a MO SR za roky 2012 – 2015 (v tis. eur) 18

Graf 7: Kumulovaný výsledok hospodárenia zdravotníckych zariadení v zakladateľskej pôsobnosti samosprávy za roky 2011 – 2015 (v tis. eur)....18
Graf 8: Kumulovaný výsledok hospodárenia transformovaných zdravotníckych zariadení a cirkevnej nemocnice za roky 2011 – 2015 (v tis. eur)....19
Graf 9: Kumulovaný výsledok hospodárenia zdravotníckych zariadení v súkromnom vlastníctve za roky 2011 – 2015 (v tis. eur)....19
Graf 10: Priemerná hodnota a percentuálny vývoj nákladov príspevkových organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti MZ SR a MO SR za roky 2011 – 2015 (v tis. eur)....23
Graf 11: Priemerná hodnota a percentuálny vývoj nákladov transformovaných zdravotníckych zariadeniach a cirkevnej nemocnici za roky 2011 – 2015 (v tis. eur)....23
Graf 12: Vývoj celkových nákladov a výnosov v zdravotníckych zariadeniach v zakladateľskej pôsobnosti samosprávy (v tis. eur)....23
Graf 13: Vývoj spotreby materiálu a energií v zdravotníckych zariadeniach v súkromnom vlastníctve....23
Graf 14: Priemerný kumulovaný výsledok hospodárenia na 1 nemocnicu za toky 2011 – 2015 (v tis. eur)....24
Graf 15: Priemerné náklady nemocníc na hlavnú činnosť na 100 eur poskytnutej ZS....24
Graf 16: Celkové náklady v sledovanom období na lôžko (v tis. eur)....24
Graf 17: Celkové náklady za rok 2015 na lôžko (v tis. eur)....24
Graf 18: Podiel nákladov na spotrebu materiálu z celkových nákladov v percentách....24
Graf 19: Rozdiel záväzkov v roku 2015 oproti roku 2011 v percentách....24
Graf 20: Celkové záväzky na 100 eur poskytnutej ZS....24

ÚVOD

V rokoch 2016 a 2017 vykonal NKÚ SR, v troch etapách, kontrolu vybraných zdravotníckych zariadení. V rámci všetkých troch etáp kontroly preveril spolu 38 zdravotníckych zariadení, čo predstavuje 35-percentný podiel zo všetkých nemocníc v SR. **Účelom tejto kontroly bolo preveriť, ako zdravotnícke zariadenia rôzneho typu a rôznych zriaďovateľov hospodárili v rokoch 2011 – 2015 s verejnými financiami a majetkom. Obdobie od roku 2016 v rámci tejto kontroly preverované nebolo.** Výsledky kontroly predchádzajúcich dvoch etáp boli publikované na webe NKÚ SR, ako samostatné záverečné správy v roku 2016 a prvom polroku 2017.

V 3. etape vykonal NKÚ SR kontrolu v 16 vybraných zdravotníckych zariadeniach na také účely a predmet kontroly, aké boli v predchádzajúcich dvoch etapách kontroly. Subjekty kontrolované v rámci tretej etapy možno rozdeliť do štyroch skupín:

- dve príspevkové organizácie – jedna v zriaďovateľskej pôsobnosti MZ SR (Národný onkologický ústav Bratislava), druhá v zriaďovateľskej pôsobnosti MO SR (Ústredná vojenská nemocnica Ružomberok)
- tri nemocnice v zakladateľskej pôsobnosti samosprávy – jedna nezisková organizácia (Ľubovnianska nemocnica) a dve akciové spoločnosti (NsP D. Streda a NsP Galanta)
- štyri transformované zdravotnícke zariadenia (NsM Bratislava, VOÚ Košice, NsP Revúca, VNsP V. Krtíš) a jedna cirkevná nemocnica (UNsP Milosrdní bratia)
- šesť súkromných zdravotníckych zariadení – z toho tri akciové spoločnosti (NsP Michalovce, NsP Trebišov, Vranovská nemocnica) a tri neziskové organizácie (FORLIFE Komárno, NOM Partizánske, Vranovská nemocnica).

V súčasnom období prebieha štvrtá, záverečná etapa kontroly na MZ SR a v zdravotných poisťovniach. Kontrola preveruje, akým spôsobom tieto inštitúcie riešia, resp. plánujú riešiť hlavné problémy realizácie zdravotníckej politiky, na ktoré poukázali doterajšie výsledky kontrol NKÚ SR v zdravotníckych zariadeniach.

1 ZISTENÉ SKUTOČNOSTI TRETEJ ETAPY KONTROLY

1.1 PRÍSPEVKOVÉ ORGANIZÁCIE V ZRIAĎOVATEĽSKEJ PÔSOBNOSTI MZ SR A MO SR

NKÚ SR nadviazal na kontrolu hospodárenia príspevkových organizácií v predošlých etapách a preveril ďalšie dve nemocnice rezortu zdravotníctva – NOÚ Bratislava a ÚVN Ružomberok. Tieto zdravotnícke zariadenia hospodárili v roku 2015 s majetkom v sume 105,5 mil. eur a hospitalizovali spolu viac ako 32 tis. pacientov na 762 lôžkach.

Aj v týchto nemocniciach, najmä však v ÚVN Ružomberok, boli zistené nedostatky podobného charakteru ako v štátnych príspevkových organizáciách, ktoré boli predmetom kontroly v predchádzajúcich dvoch etapách, a to:

- nedodržiavanie princípu hospodárenia na základe vyrovnaného rozpočtu, absencia plánu investícií, stratové hospodárenie (ÚVN Ružomberok)
- rast nákladov nekrytých výnosmi za poskytovanú zdravotnú starostlivosť (v ÚVN Ružomberok pomer nákladov k dosiahnutým výkonom 142:100); výnimku z tejto všeobecnej tendencie predstavuje NOÚ Bratislava, kde tento pomer dosiahol hodnotu 95:100, čo je základom pomerne dobrých výsledkov hospodárenia tejto nemocnice, zvlášť v porovnaní s inými nemocnicami tohto typu, ktoré boli predmetom kontroly
- značné sumy neuznanej a neuhradenej zdravotnej starostlivosti (38, 5 mil. eur)
- nárast záväzkov o 1/3 za kontrolované obdobie v ÚVN Ružomberok
- nízka miera investovania do zdravotníckej techniky, vysoká miera opotrebovanosti (NOÚ Bratislava 70 % zdravotníckej techniky s nulovou zostatkovou hodnotou, 85 % techniky obstaranej pred rokom 2011)
- vysoké nároky na opravu a údržbu
- v oblasti verejného obstarávania pretrvávali nedostatky, ktoré boli zistené už v predchádzajúcich etapách kontroly (diskriminácia uchádzačov, informačné zvýhodňovanie niektorých uchádzačov, spájanie obstarávania zdravotníckej techniky spolu so stavebnými prácami, podozrenie z konania v zhode, indície o predražení – v niektorých prípadoch až o 50 %)
- nízka efektívnosť elektronických aukcií.

Aj tretia etapa kontrol NKÚ SR potvrdila, že hospodárenie a nakladanie s majetkom prevažnej väčšiny nemocníc – príspevkových organizácií MZ SR, nezodpovedá základným princípom riadenia na základe rozpočtových pravidiel, t. j. princípom hospodárnosti a efektívnosti. Nereálne stanovené rozpočty, nezáväznosť ich plnenia, nízka miera osobnej zodpovednosti za dosahované výsledky, neefektívnosť obstarávania, prevládajúci administratívny prístup k riadeniu pred manažérskym, to sú hlavné znaky hospodárenia väčšiny týchto zdravotníckych zariadení.

1.2 ZDRAVOTNÍCKE ZARIADENIA V ZAKLADATEĽSKEJ PÔSOBNOSTI SAMOSPRÁVY

NKÚ SR v priebehu tejto etapy kontroly preveril tri nemocnice založené samosprávou (Ľubovnianska nemocnica, NsP D. Streda, NsP Galanta), z ktorých dve (NsP D. Streda a NsP Galanta) sa od júla 2015 stali súčasťou súkromnej siete nemocníc. Stalo sa tak na základe výsledkov verejnej obchodnej súťaže, prevodom akcií, ktorých vlastníkom bol samosprávny kraj. V roku 2015 hospodárili tri preverované samosprávne nemocnice s majetkom v sume 32,3 mil. eur, postupne hospitalizovali viacej než 37 tis. pacientov na približne tisíc lôžkach.

Hospodárenie NsP D. Streda a NsP Galanta, ktorých zakladateľom bol Trnavský samosprávny kraj, sa takmer vo všetkých sledovaných oblastiach vyznačovalo obdobnými problémami a nedostatkami, aké mali aj nemocnice, ktorých zriaďovateľom je rezort zdravotníctva. Viaceré pozitíva pôsobenia samosprávy ako zakladateľa, ktoré sme zistili v druhej etape (rovnako pri Ľubovnianskej nemocnici), sa v prípade týchto dvoch nemocníc prejavili marginálne. Obe nemocnice vykazovali pravidelne stratu (kumulovaná strata za roky 2011 až 2015 sa zvýšila päťnásobne, čo je takmer 5,5 mil. eur). Navyše, nemocnice nemali počas celého obdobia vypracované rozpočty ani plány nákladov a výnosov. Uzatvorenie viacerých nevýhodných zmlúv malo negatívny vplyv na zvyšovanie nákladov na služby. Napr. NsP D. Streda uzatvorila nevyváženú a nevýhodnú koncesnú zmluvu na parkovacie služby; NsP Galanta uzatvorila zmluvu na pranie a čistenie bielizne v rozpore so zákonom o VO, keď nesprávne stanovila predpokladanú hodnotu zákazky a dobu platnosti zmluvy. NKÚ SR odporučil uvedené zmluvy prehodnotiť v celom rozsahu. Kontrola tiež zistila viaceré nedostatky v nakladaní s majetkom NsP Galanta, ktorá v roku 2012 získala od Trnavského samosprávneho kraja majetok v hodnote takmer 6 mil. eur, ktorého časť v ďalších rokoch predala za cenu výrazne nižšiu, ako bola jeho účtovná hodnota.

Vážne nedostatky boli zistené pri kontrole zdravotníckej techniky. Zdravotnícka technika bola vo veľkej miere odpísaná, v mnohých parametroch veľmi zastaraná. Jeden z kontrolovaných subjektov nakúpil techniku, ktorú nezaradil do používania (NsP D. Streda), pričom jej uplynula záručná doba. Nakúpená bola aj technika s vyššími parametrami, ako boli potrebné na rozsah poskytovanej zdravotnej starostlivosti; požičiavanie alebo prenájom zdravotníckej techniky od dodávateľov sa vo viacerých prípadoch dial aj so záväzkami voči nim.

Obstarávania zdravotníckej techniky boli v prevažnej miere realizované formou elektronickej aukcie, no jej reálny prínos pre úsporu verejných zdrojov je spochybniteľný (napr. v štyroch prípadoch cenovú ponuku predložil a do elektronickej aukcie sa zapojil len jeden uchádzač; v jednom prípade bol uchádzač ponúkajúci najnižšiu cenu zo súťaže vylúčený pre administratívne nedostatky a pod.). Porovnaním cien RTG prístrojov s podobnými parametrami NKÚ SR zistil, že NsP Galanta zakúpila cez e-aukciu takýto prístroj o 20 až 40 % drahšie, ako iné nemocnice. Navyše, s odstupom troch rokov táto nemocnica, už ako súkromné zdravotnícke zariadenie, obstarala podobný RTG prístroj za menej než polovičnú sumu.

Výsledky kontroly týchto dvoch nemocníc sú podrobne uvedené v protokole o výsledku kontroly. Vzhľadom na to, že nemocnice v roku 2015 prevzala do svojho portfólia súkromná spoločnosť, nie je korektné porovnávať ich výsledky hospodárenia za roky 2011 – 2015 v skupine samosprávnych zariadení v plnom rozsahu. NsP Galanta a NsP D. Streda sú však názorným príkladom možného rýchleho zlepšenia hospodárenia cestou dôsledného uplatňovania jeho princípov v súčinnosti s princípmi manažérskeho riadenia. Zlepšenie hospodárenia týchto nemocníc sa v priebehu rokov 2015 a 2016 prejavili poklesom celkových záväzkov. Napr. NsP D. Streda znížila hodnotu celkových záväzkov v roku 2015 v porovnaní s predošlým rokom o 50 % (t. j. o takmer 5 mil. eur). Najmä záväzky po lehote splatnosti znížila táto nemocnica o viac ako 95 %, a to úhradou časti záväzkov a dohodami na splátkových kalendároch s dodávateľmi. Výsledok hospodárenia týchto dvoch nemocníc sa začal výrazne zlepšovať po zavedení racionalizačných opatrení, pričom v roku 2016 dosiahli zisk 2,8 mil. eur.

Kontrola NKÚ SR zistila odlišnú úroveň a kvalitu hospodárenia, ako aj prístup manažmentu k riadeniu v Ľubovnianskej nemocnici. Každoročne zisková Ľubovnianska nemocnica pravidelne vyhodnocovala plnenie rozpočtu, sledovala a analyzovala vybrané prevádzkové ukazovatele, nákladové položky, hospodárske výsledky jednotlivých nákladových stredísk a hodnotila ich ziskovosť. Nemocnica dlhodobo dosahovala priaznivý pomer dosiahnutých výnosov a nákladov vynaložených na zdravotnú starostlivosť (92,00 eur nákladov na 100,00 eur výnosov), teda jeden z najlepších zo všetkých kontrolovaných nemocníc. Opatrenia Ľubovnianskej nemocnice, v súvislosti so znižovaním nákladov a vykazovaním zdravotných výkonov (uplatňovanie dôsledného kontrolingu nákladov podľa jednotlivých nákladových položiek v rámci nákladových stredísk, dôsledná kontrola chybových protokolov od zdravotných poisťovní a následné znižovanie chybovosti pri vykazovaní poskytnutej zdravotnej starostlivosti), uvádzame ako **príklad dobrej praxe** aj pre iné zariadenia.

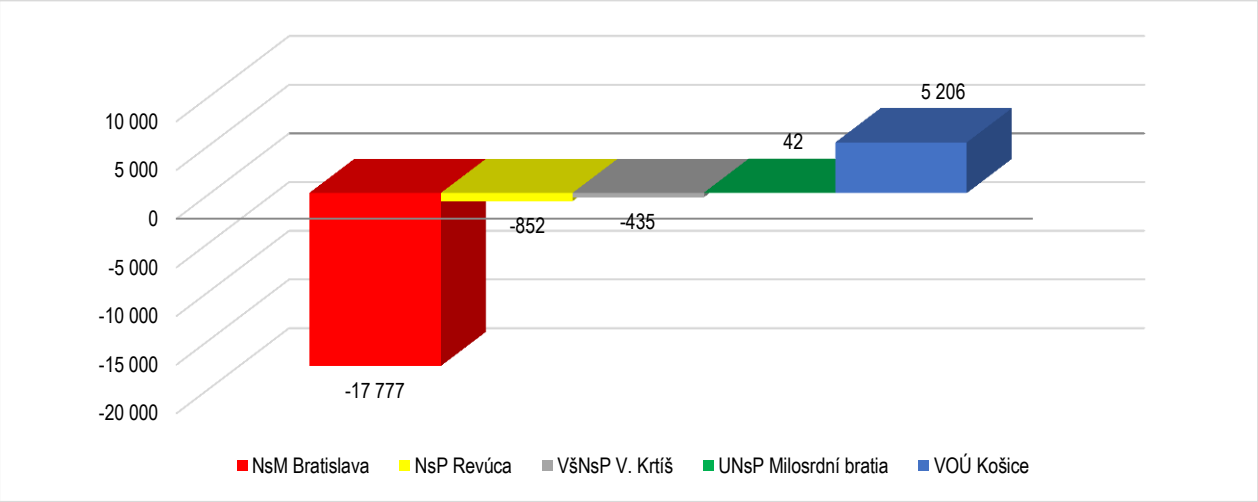
1.3 TRANSFORMOVANÉ ZDRAVOTNÍCKE ZARIADENIA A CIRKEVNÁ NEMOCNICA

V roku 2015 hospodárili štyri transformované zdravotnícke zariadenia (NsM Bratislava, VOÚ Košice, NsP Revúca, VNsP V. Krtíš) a jedna cirkevná nemocnica (UNsP Milosrdní bratia založená rehoľou) s majetkom spolu v sume viac ako 165 mil. eur, zároveň postupne hospitalizovali spolu viac ako 24 tis. pacientov na 637 lôžkach.

Aj v tomto type nemocníc bol zaznamenaný veľmi odlišný prístup manažmentov k **rozpočtovaniu** a dosahovaniu **výsledkov hospodárenia**. Nemocnice mali vypracované podnikateľské plány, resp. rozpočty nákladov, výnosov s kladným výsledkom hospodárenia. Vo dvoch nemocniciach (VOÚ Košice a UNsP Milosrdní bratia) dosiahli za sledované obdobie zisk. Tri nemocnice vykázali vo výsledku hospodárenia stratu, z toho NsM Bratislava výraznú, a to v sume viacej než -17,7 mil. eur. Navyše, NsM Bratislava dosahovala záporný hospodársky výsledok každoročne. Najmä vďaka tomu bol celkový kumulovaný výsledok hospodárenia nemocníc záporný a dosiahol súhrnnú stratu -13,8 mil. eur.

VOÚ Košice dosiahol za sledované obdobie najlepší hospodársky výsledok a najvyšší zisk, a to napriek tomu, že poskytuje špecifickú, medicínsky aj ekonomicky náročnú zdravotnú starostlivosť. NsP Revúca a VNsP V. Krtíš sa dostali do pozitívnych čísel až v roku 2014, po prijatí a plnení viacerých účinných opatrení (stanovenie a sledovanie výkonnosti stredísk, kontrola spotreby materiálov, liekov a ŠZM na mesačnej báze, vyrokovanie výhodnejších zmluvných podmienok so zdravotnými poisťovňami, zriadenie verejnej lekárne, spustenie transfúzneho pracoviska a ďalšie).

Graf 1: Kumulovaný výsledok hospodárenia transformovaných zdravotníckych zariadení a cirkevnej nemocnice za roky 2011 – 2015 (v tis. eur)

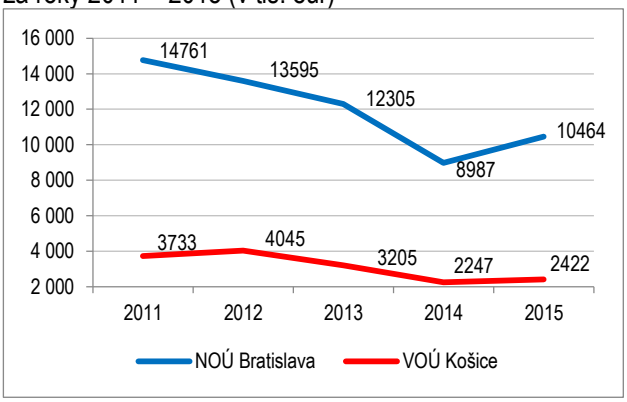
Zdroj: NKÚ SR, 2017

Celkové náklady kontrolovaných transformovaných nemocníc dosiahli v roku 2015 sumu 63 mil. eur. **Najvyšší nárast zaznamenala NsM Bratislava, a to až o 92 %** (najmä z dôvodu zvýšenia osobných nákladov a ďalších nákladov spojených s výstavbou a vybavením nemocnice).

Náklady na **spotrebu materiálu** sa priebežne darilo znižovať v dvoch nemocniciach, zatiaľ čo **v NsM Bratislava vzrástli takmer 5-násobne.** V rámci tejto kategórie nákladov boli najvýznamnejšie náklady na lieky a ŠZM. Náklady na lieky klesli vo všetkých kontrolovaných nemocniciach**;** výnimkou bola **NsM Bratislava**, kde vzrástli viac ako 4-násobne. Náklady **na ŠZM** vzrástli vo všetkých kontrolovaných nemocniciach, najvýraznejšie v NsM Bratislava (takmer 3-násobne).

Porovnaním nákladov na lieky vo dvoch preverovaných **onkologických ústavoch** NKÚ SR zistil, že **tieto nemocnice dokázali náklady na lieky znížiť o viac ako 30 %,** a to aj napriek liečbe, ktorá je finančne a medicínsky náročná na lieky, či nárastu počtu pacientov. Prispelo k tomu: (i) zavedenie centrálneho nákupu, (ii) kategorizácia liekov, (iii) zriadenie ústavnej lekárne vo VOÚ Košice.

Graf 2: Vývoj nákladov na lieky v onkologických ústavoch za roky 2011 – 2015 (v tis. eur)

Zdroj: NKÚ SR, 2017

NKÚ SR zistil, že NsP Revúca nevykonávala verejné obstarávanie na nákup liekov, čím konala v rozpore so zákonom o VO.

Významný podiel v štruktúre záväzkov mali **záväzky voči dodávateľom**; najvyšší nárast dosiahla NsM Bratislava, až 11-násobný. Najvyššie **záväzky po lehote splatnosti** evidovala NsM Bratislava; ich podiel na celkových záväzkoch tvoril až 53 % (príčinou bol ich prudký nárast v roku 2015, a to z dôvodu ukončenia výstavby novej nemocnice).

Nemocnice poskytli svojim pacientom v kontrolovanom období **zdravotnú starostlivosť** v hodnote takmer 184 mil. eur. Zdravotné poisťovne nemocniciam **uznali 96,1 %, napriek tomu uhradili len 94,7 %** poskytnutej zdravotnej starostlivosti.

Najvyššie **náklady nemocníc na 100,00 eur poskytnutej zdravotnej starostlivosti** boli v NsM Bratislava (192,00 eur), najnižšie boli vo VOÚ Košice (94,00 eur). Náklady NsM Bratislava na každých 100,00 eur poskytnutej zdravotnej starostlivosti boli teda takmer dvojnásobné.

NKÚ SR po preverení **investičných procesov** nemocníc zistil, že niektoré subjekty nemali vôbec vypracované investičné plány (VNsP V. Krtíš), v ostatných subjektoch prebiehala realizácia investícií v rozpore s týmito plánmi. Subjekty investovali **do stavieb** rôzne. NsM Bratislava vybudovala nový objekt nemocnice v hodnote 41,5 mil. eur; VOÚ Košice zrealizoval rozsiahlu rekonštrukciu hlavného pavilónu a parkovania. Ostatné tri subjekty neinvestovali do nehnuteľného majetku vôbec, prípadne len minimálne. Nedostatočné boli aj investície **do zdravotníckej techniky**. Keďže mnohé z prístrojov sú z hľadiska svojho technického veku a morálneho zastarania **na hranici svojho využitia, hrozí (v tom „lepšom prípade") riziko nerentabilnosti opráv a údržby**. Kontrolované nemocnice vykazovali vysokú mieru zdravotníckej techniky s nulovou hodnotou; bola jej takmer polovica. Najviac do zdravotníckej techniky investovala NsM Bratislava, pretože po dobudovaní nemocnice, v roku 2015, ju vybavila novou zdravotníckou technikou. V sledovanom období mala NsM Bratislava zapožičaných 47 prístrojov, z ktorých bolo odkúpených 12 v celkovej hodnote 1,3 mil. eur. Odkúpenie zapožičaných prístrojov bez uplatnenia princípov verejného obstarávania možno považovať za **obchádzanie verejného obstarávania**, čím sa zvyšuje riziko nehospodárneho nakladania s verejnými zdrojmi.

V kontrolovaných rokoch obstarala NsM Bratislava spolu 25 prístrojov v sume nad 100 tis. eur, ostatné transformované nemocnice 16 zdravotníckych prístrojov s jednotkovou cenou vyššou ako 50 tis. eur. **Pri deviatich tendroch podal ponuku len jeden uchádzač, ktorý sa stal aj víťazným, čo evokuje podozrenie z koordinácie postupu uchádzačov pri verejnom obstarávaní.**

NsM Bratislava obstarala v súvislosti s vybavením novostavby nemocnice zdravotnícku techniku v celkovej sume takmer 22,9 mil. eur. V danom prípade spojila nemocnica **verejné obstarávanie zdravotníckej techniky,** v sume vyše 13,5 mil. eur, s **bežným vybavením** (nábytok, chladničky atď.) v hodnote 6,8 mil. eur **a s pozáručným servisom** vo výške 2,5 mil. eur. Uvedené konanie **nebolo v súlade so zásadou hospodárnosti a nediskriminácie uchádzačov**, zakotvenou v zákone o VO. Realizáciou viacerých samostatných zákaziek mohla nemocnica dosiahnuť širší okruh záujemcov o obstarávanie a vyšší tlak na ceny, okrem iného aj elimináciou subdodávok.

Preverenie zmlúv s externými firmami, zabezpečujúcimi verejné obstarávanie, odhalilo viacero nedostatkov (uzatvorenie zmluvy bez verejného obstarávania, nezverejňovanie zmlúv a pod.). NsM Bratislava mala s viacerými subjektmi uzatvorených viacero zmlúv o zabezpečení verejného obstarávania počas toho istého časového obdobia. Uzatvorila napríklad aj zmluvy s dohodnutou paušálnou platbou a predpokladom realizácie 85 obstarávaní, pričom bolo zrealizovaných len 20. Nemocnica tak **nekonala hospodárne, efektívne a účinne** pri vynakladaní finančných prostriedkov a **porušila tak finančnú disciplínu**.

Porovnaním cien prístrojov (s obdobnými parametrami), zakúpených inými nemocnicami, sme vo viacerých prípadoch konštatovali podozrenie z predraženia zdravotníckej techniky. Najvýraznejšie rozdiely zaznamenal NKÚ SR pri kúpe: digitálneho mamografu, ultrasonografického prístroja (o viac ako 50 %), pojazdného RTG C ramena, ultrazvukového digitálneho prístroja ACUSON, optického koherentného tomografu (o cca 30 %) a pod.

NKÚ SR, v čase výkonu kontroly, preveril zároveň doručený podnet týkajúci sa Nemocnice Poprad, a. s. V tejto nemocnici sa zdravotné poisťovne cielene zamerali na preverenie všetkých výkonov vykázanej zdravotnej starostlivosti a ukončených hospitalizácií v roku 2016. Výsledkom bol cca 3,5-násobný medziročný nárast objemu neuznaných výkonov (o viac ako 1 mil. eur). Uvedená skutočnosť indikuje riziko, že takýmto preverovaním formálnej a vecnej správnosti vykazovania zdravotnej starostlivosti mohlo by dôjsť, a to aj v ďalších nemocniciach, k odhaleniu mnohých skrytých nedostatkov vo vykazovaní. Samozrejme, tým aj k výraznému znižovaniu úhrad za poskytnutú zdravotnú starostlivosť.

NKÚ SR v tomto zariadení ďalej zistil aj ďalší prípad porušenia základných princípov verejného obstarávania (rozdelenie zákazky na poskytnutie služieb v hodnote 35 tis. eur bez DPH).

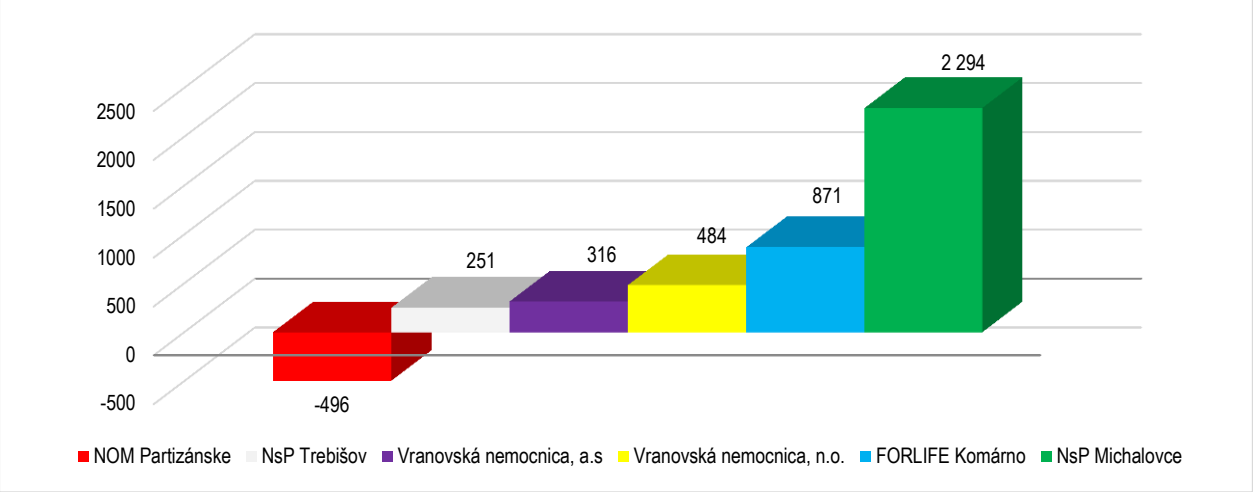
1.4 ZDRAVOTNÍCKE ZARIADENIA V SÚKROMNOM VLASTNÍCTVE

NKÚ SR sa v rámci svojej kontroly zameral aj na hospodárenie vybraných súkromných zdravotníckych zariadení. Štyri nemocnice boli v súkromnom vlastníctve takmer od začiatku preverovaného obdobia (od roku 2012), a to FORLIFE Komárno, NOM Partizánske, NsP Michalovce, NsP Trebišov. Nezisková organizácia Vranovská nemocnica, n.o., poskytovala zdravotnú starostlivosť len do konca augusta 2014, kedy jej bolo zrušené povolenie na poskytovanie zdravotnej starostlivosti a prevádzkovanie tejto nemocnice. Nástupníckou spoločnosťou, ktorá v plnej miere prevzala poskytovanie zdravotnej starostlivosti, sa od 1.9.2014 stala súkromná Vranovská nemocnica, a. s.

Ku koncu roku 2015 hospodárili preverované súkromné nemocnice s majetkom v sume takmer 24,2 mil. eur, postupne hospitalizovali (v súhrne) takmer 70 tis. pacientov na viacej než 1 900 lôžkach. Tieto čísla neobsahujú údaje z NsP D. Streda a NsP Galanta, ktoré v roku 2015 boli súčasťou portfólia súkromnej spoločnosti; základnými parametrami hospodárenia týchto nemocníc sa kontrola zaoberala v rámci skupiny samosprávnych nemocníc.

Počas kontrolovaného obdobia sa zostavovali každoročné podnikateľské, resp. finančné plány, vypracované ako plány nákladov, výnosov a výsledku hospodárenia. Tieto plány boli schvaľované akcionárom a stali sa súčasťou finančného plánu akcionára. NOM Partizánske a Vranovská nemocnica, n. o., vypracovávali rozpočty nákladov, výnosov a výsledku hospodárenia, schvaľované správnou radou. Zmeny rozpočtov boli vykonávané v minimálnej miere. Kumulatívnym výsledkom hospodárenia týchto subjektov bol **zisk vo výške 3,72 mil. eur**.

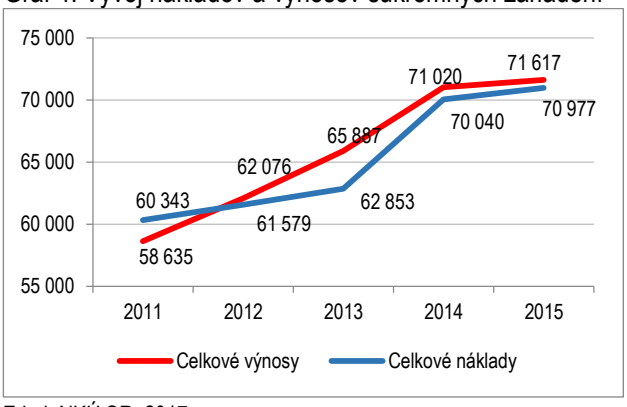
Graf 3: Kumulovaný výsledok hospodárenia zdravotníckych zariadení v súkromnom vlastníctve za roky 2011 – 2015 (v tis. eur)

Zdroj: NKÚ SR, 2017

Za kľúčové aspekty dosahovania kladných hospodárskych výsledkov možno považovať dôsledné uplatňovanie princípov manažérskeho riadenia a kontrolingu, keď na základe detailných finančných analýz všetkých stránok a prvkov hospodárenia nemocníc je stanovený organizačný a riadiaci model. Jeho základným znakom je vytvorenie siete nemocníc, ktorá umožňuje centralizáciu rozhodujúcej časti obslužných činností, vrátane nákupu liekov, špeciálneho zdravotníckeho materiálu či zdravotníckej techniky, ktoré profitujú z hromadného obstarávania. V riadení siete má rozhodujúce postavenie materská spoločnosť, ktorá zabezpečuje ekonomický, právny, administratívny a finančný servis nemocniciam. Tieto služby sú poskytované na zmluvnom základe a za odplatu. V priebehu kontrolovaného obdobia zo všetkých nákladových položiek nemocníc najviac vzrástli práve náklady na služby poskytované materskou spoločnosťou. Tento vzťah materskej spoločnosti a jednotlivých nemocníc má dosah na vnútrofiremné prerozdeľovanie zisku, keď rastú výnosy materskej spoločnosti a náklady nemocníc, a tak väčšinu zisku vykazuje materská spoločnosť a nižšie zisky vykazujú nemocnice.

Graf 4: Vývoj nákladov a výnosov súkromných zariadení

Zdroj: NKÚ SR, 2017

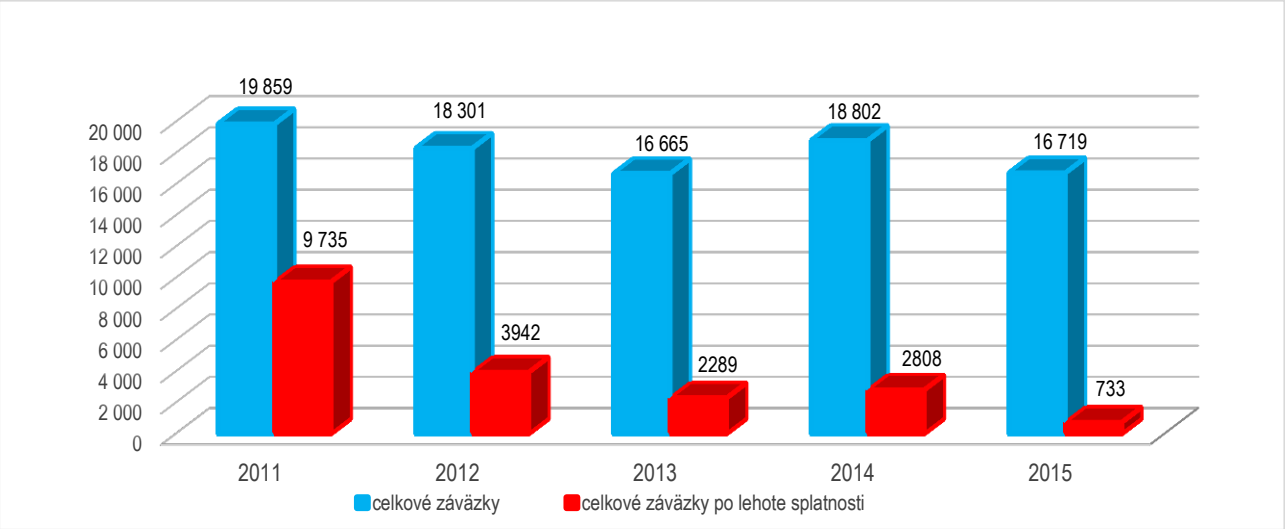
Významným prvkom finančného riadenia je hodnotenie profitability, keď sa vyhodnocuje výkonnosť každej nemocnice a jej jednotlivých oddelení a odborností. Nastavenie parametrov platnej zdravotníckej politiky umožňuje súkromným spoločnostiam pružne optimalizovať štruktúru zariadení práve podľa tohto ukazovateľa, čo ich do značnej miery zvýhodňuje napríklad voči príspevkovým zdravotníckym organizáciám MZ SR.

Optimalizácia nákladov v dôsledku ich dôsledného riadenia a kontrolovania sa prejavuje v pomere výšky nákladov a výške poskytovaných zdravotníckych služieb. Nemocnice vynaložili v roku 2015 na 100,00 eur poskytnutej zdravotnej starostlivosti 95,00 eur, pričom najlepší výsledok dosahovala za celé obdobie NsP Trebišov (92,00 eur).

Súčasné problematické a komplikované vzťahy zdravotníckych zariadení a zdravotných poisťovní sa prejavujú aj v prípade súkromných zdravotníckych zariadení. Nemocnice poskytli zdravotnú starostlivosť v celkovej výške 293 mil. eur, pričom zdravotné poisťovne im z tejto hodnoty uznali 96,8 % a uhradili len 95 %. Miera úhrady uznaných zdravotníckych výkonov je v tejto vzorke súkromných nemocníc dokonca nižšia, ako v prípade nemocníc rezortu zdravotníctva.

V štruktúre pohľadávok súkromných nemocníc (12,3 mil. eur v roku 2015) tvorili pohľadávky voči poisťovniam cca 74 %. Tento druh pohľadávok je dominantný aj v štruktúre pohľadávok všetkých zdravotníckych zariadení. Pozitívny trend zaznamenali súkromné nemocnice v oblasti záväzkov, ktoré poklesli o 16 %, na hodnotu 16,7 mil. eur. Zlepšenie platobnej disciplíny sa prejavilo v pozitívnom trende najmä u záväzkov po lehote splatnosti, ktoré sa znížili o takmer 93 % (z 9,7 mil. eur na 0,7 mil. eur) a na celkových záväzkoch sa podieľali len 4,4 %; tým sa situácia v súkromných zariadeniach výrazne líši od situácie v iných kontrolovaných zdravotníckych zariadeniach.

Graf 5: Trend vývoja celkových záväzkov a záväzkov po lehote splatnosti (v tis. eur)

Zdroj: NKÚ SR, 2017

Práve zbavenie sa bremena záväzkov po lehote splatnosti je jednou z priorít obchodnej politiky súkromných zdravotníckych zariadení, ktoré významne zlepšili platobnú disciplínu a odstránili platobnú neschopnosť, čím sa stali pre dodávateľov dôveryhodným a spoľahlivým partnerom.

Investičný rozvoj zabezpečovali kontrolované subjekty prostredníctvom investičných plánov, schvaľovaných akcionárom, resp. správnou radou neziskovej organizácie. Súkromné nemocnice neboli vlastníkmi nehnuteľností (výnimkou bola nemocnica FORLIFE Komárno), ktoré potrebujú pre svoju činnosť. Tieto si formou prenájmu alebo výpožičky zabezpečili spravidla od samosprávnych krajov alebo miest. Aj keď akcionári investovali do nehnuteľností za sledované obdobie 5,73 mil. eur, záťaž investičného rozvoja, modernizačného dlhu za stavebné časti a zariadenia, ako aj ďalšie problémy investičného rozvoja tak zostávajú na samosprávnych krajoch alebo mestách – vlastníkoch nehnuteľností, od ktorých boli tieto prenajaté.

Celkové investície do zdravotníckej techniky predstavovali v sledovanom období spolu sumu takmer 5,74 mil. eur. Zdravotnícka technika podľa požiadaviek a investičných plánov bola obstarávaná centrálne, prostredníctvom na to určenej dcérskej spoločnosti. Následne bola nemocniciam poskytnutá formou prenájmu alebo výpožičky. Pri nákupe zdravotníckej techniky pre súkromné nemocnice dosahovali vlastníci výrazné úspory financií. Docielili ich viacerými opatreniami, ako napr.:

- centralizáciou nákupu pre celé portfólio nemocníc; v spojitosti s unifikáciou dodávanej zdravotníckej techniky a prístrojov tak mohli byť zároveň dohodnuté aj ekonomicky zaujímavé množstevné zľavy

- vylúčením sprostredkovateľov pri nákupe zdravotníckej techniky; nákup bol zabezpečovaný výlučne od výrobcov, príp. výhradných dovozcov
- významnou redukciou záväzkov po lehote splatnosti; platobnou disciplínou sa zvýšila spoľahlivosť nemocníc ako nákupcov, pričom odpadli dodatočné prirážky, príp. nemocnice získali ďalšie zľavy.

Porovnanie cien niektorých prístrojov a zdravotníckej techniky s obdobnými parametrami techniky, zakúpenej vo väčšine iných nemocníc, ukázalo, že viaceré prístroje v súkromných nemocniciach boli kúpené za cenu výrazne nižšiu, než obstarali nemocnice s inou formou vlastníctva.

Najvypuklejšími príkladmi boli nákupy: ultrazvukového prístroja ECHO PHILIPS a digitálneho mamografu Selenia (úspora viac ako 60 %); ultrasonografického prístroja Technos MPX, chirurgického laparoskopu, operačného mobilného stola (úspora viac ako 50 %); ďalšej zdravotníckej techniky s úsporou od 20 % do 50 % obstarávacích nákladov. Efektívny a transparentný centrálny spôsob obstarávania zdravotníckej techniky pre celú sieť nemocníc, obdobne ako aj spôsob nákupu ostatných či iných tovarov a služieb, sú jednými z kľúčových prvkov dobrých hospodárskych výsledkov súkromných nemocní – môžu slúžiť ako príklady dobrej praxe aj pre iné zdravotnícke zariadenia.

2 ZHRNUTIE TROCH ETÁP KONTROLNEJ AKCIE „VEREJNÉ FINANCIE A MAJETOK ZDRAVOTNÍCKYCH ZARIADENÍ“

Kontrola zameraná na hospodárenie a nakladanie s majetkom zdravotníckych zariadení sa uskutočnila v 38 nemocniciach s rozdielnymi organizačnými a vlastníckymi formami. Portfólio kontrolovaných nemocníc tvorilo 14 príspevkových organizácií zriadených štátom, 8 nemocníc v zriaďovateľskej pôsobnosti samosprávy, 10 transformovaných a 6 súkromných zdravotníckych zariadení.

Z uvedených počtov kontrolovaných nemocníc vyplýva, že najväčšia pozornosť bola venovaná príspevkovým organizáciám v zriaďovateľskej pôsobnosti štátu. Nemocnice zriadené MZ SR a MO SR predstavovali 41 % z celkového počtu nemocníc daného typu, pôsobiacich v SR. V roku 2015 vynaložili tieto nemocnice 78,64 % z celkových nákladov príspevkových organizácií štátu, získali 70,74 % výnosov a 83,44 % platieb od zdravotných poisťovní. S vysokou mierou pravdepodobnosti možno predpokladať, že problémy zistené v týchto nemocniciach sa prejavujú aj v ostatných príspevkových organizáciách, a teda sa dajú pre daný segment nemocníc zovšeobecniť. A keďže viacero totožných problémov sa dnes ukazuje aj v samosprávnych, transformovaných, ale aj v súkromných zdravotníckych zariadeniach, možno ich považovať za systémové problémy zdravotníckej politiky v našom štáte.

Z celkového počtu preverovaných nemocníc hospodárilo ku koncu roka 2015 so ziskom 18 nemocníc (47 %). Ziskové boli 3 nemocnice v zriaďovateľskej pôsobnosti ministerstiev, 3 samosprávne, 7 transformovaných a 5 súkromných nemocníc. Podrobnejšie výsledky hospodárenia kontrolovaných nemocníc sú obsiahnuté v prílohe tejto správy.

Najväčší objem straty produkovali štátne nemocnice. Kumulovaná strata týchto nemocníc dosiahla za obdobie rokov 2012 - 2015 sumu viac ako 355 mil. eur, a to napriek tomu, že v roku 2011 štát v rámci celoplošného oddlženia uhradil sumu 350 mil. eur, z ktorých rozhodujúca časť smerovala práve do týchto nemocníc. NKÚ SR už po ukončení prvej etapy kontrolnej akcie, po skontrolovaní 14 nemocníc štátu, upozorňoval MZ SR, že v prípade ďalšieho oddlžovania nemocníc je potrebné uplatniť odlišný systém, než v minulosti. Ako preukázala kontrola, doterajšie plošné oddlžovanie neprinieslo očakávanú finančnú stabilizáciu systému. Aby projekt oddlžovania dosiahol svoje ciele, t. j. postupný útlm zadlžovania a finančnú stabilitu, musia byť vytvorené také podmienky financovania a hospodárenia, za ktorých hospodáriť bez straty a bez dlžôb je reálne.

Ani výsledky hospodárenia nemocníc, ktoré patria samosprávnym krajom alebo mestám, sa svojou kvalitou príliš nelíšia od štátnych nemocníc, veľa problémov majú identických. Aj tieto nemocnice sú väčšinou stratové a nedosahujú plánované parametre hospodárenia, dokonca v niektorých ukazovateľoch hospodárenia ich výsledky boli ešte horšie, ako v iných kontrolovaných nemocniciach.

Hospodárenie väčšiny transformovaných nemocníc končilo ziskom, resp. výsledok ich hospodárenia sa v priebehu kontrolovaného obdobia zlepšoval. Výnimku z tohto trendu predstavuje Nemocnica sv. Michala v Bratislave, ktorej výsledky hospodárenia boli počas celého obdobia záporné. Aj keď výrazný nárast nákladov tejto nemocnice má objektívne dôvody súvisiace s výstavbou a vybavením tejto nemocnice, kontrola zistila závažné nedostatky v procese obstarania zdravotníckej techniky a ďalších tovarov aj služieb a jeho efektívnosti.

Súkromné nemocnice, ktoré boli predmetom kontroly v tretej etape, boli ziskové s výnimkou nemocnice v Partizánskom, ktorá vo väčšine sledovaných rokov dosahovala stratu.

Kvalita rozpočtového a finančného plánovania, kvalita riadenia každej organizácie a spôsob nakladania s majetkom, sú základom jej efektívnej činnosti. Z tohto dôvodu sa kontrola NKÚ SR zamerala na preskúmanie hlavných parametrov týchto procesov tak, aby odkryla slabé miesta hospodárenia s verejnými financiami a majetkom, resp. aby ukázala aj príklady dobrej praxe pre iné organizácie zdravotníctva.

Spôsob tvorby a schvaľovania rozpočtu v rozhodujúcej časti kontrolovaných nemocníc štátu a samosprávnych organizácií vykazoval znaky formalizmu, parametre mnohých rozpočtov boli nereálne už v etape ich schvaľovania. Je to najmä z dôvodu že parametre rozpočtov nezodpovedali reálnemu trendu predchádzajúceho ekonomického vývoja jednotlivých nemocníc. Z nedodržania rozpočtových pravidiel nie sú vyvodzované takmer žiadne sankcie, zodpovednosť za neplnenie rozpočtu je uplatňovaná minimálne. Svoju mieru zodpovednosti za nedostatočnú kvalitu rozpočtov týchto nemocníc a ich plnenie majú aj zriaďovatelia, teda tí, čo rozpočty schvaľujú a kontrolujú. Z výsledkov rozpočtového a finančného riadenia vyplýva, že najmä jeho kontrola zo strany zriaďovateľov je buď minimálna alebo formálna, teda taká istá, akú produkuje značná časť manažmentu nemocníc.

Kontrolou bolo zistené, že v prípade troch kontrolovaných samosprávnych nemocníc sa hospodárenie neriadilo rozpočtom. Mestská nemocnica v Zlatých Moravciach nemala tri roky vypracovaný rozpočet; rozpočtové provizórium Trenčianskeho samosprávneho kraja bolo zase dôvodom neschválených rozpočtov dvoch nemocníc. Poukazuje to na riziko financovania potrieb samosprávnych organizácií, vrátane zdravotníckych, ktoré v takýchto prípadoch hospodária prakticky v provizóriu. Uvedený stav môže v niektorých prípadoch ohroziť plnenie úloh štátnej zdravotníckej politiky, ktoré v sieti poskytovateľov zdravotnej starostlivosti musia plniť aj samosprávne zdravotnícke organizácie. V prípade kontrolovaných samosprávnych nemocníc sa ukázalo aj ďalšie riziko. Problematickou sa javí možnosť dostatočného financovania potrieb nemocníc a schopnosť kvalifikovaného výkonu riadiacich a kontrolných funkcií samosprávy vo „svojich" nemocniciach. Riziko rastie najmä vtedy, ak ide o veľké zdravotnícke zariadenia, ktoré poskytujú širokú škálu zdravotníckych služieb a ktoré majú spravidla veľký modernizačný dlh (zanedbaný stav budov, zastaraná zdravotnícka technika a pod.). Prenájom takýchto samosprávnych nemocníc súkromným organizáciám má svoje pozitíva pre nemocnice; preukázala to kontrola vo dvoch samosprávnych nemocniciach. Tieto sa stali súčasťou siete súkromnej spoločnosti, ktorá sa zaviazala vynaložiť značné prostriedky na rekonštrukciu a modernizáciu nemocníc, no čo je podstatné – záväzok plní. NKÚ SR upozorňuje, že ak podmienky prenájmu alebo iného spôsobu využívania majetku samosprávnych nemocníc dôsledne majetok nechránia a nedochádza k jeho zveľaďovaniu a modernizácii, veľkosť modernizačného dlhu rastie na úkor samosprávy a môže jej v budúcnosti spôsobiť veľké problémy. Kontrola samosprávnych nemocníc a jej výsledky môžu poskytnúť veľa informácií pre diskusiu o ďalšej etape reformy verejnej správy. Ide najmä o opätovné posúdenie otázky, či samosprávy sú objektívne schopné plniť prenesenú kompetenciu štátu – poskytovať ústavnú zdravotnú starostlivosť v takej miere, ako dosiaľ.

NKÚ SR kontrolou vo všetkých nemocniciach preukázal priamu súvislosť medzi úrovňou riadenia, kontrolou rozpočtových zdrojov a majetku, a medzi dosahovanými hospodárskymi výsledkami. Vo všeobecnosti možno povedať, že úroveň riadenia a kontroly je nedostatočná vo väčšine štátnych a samosprávnych nemocníc. Pretrváva však nízka kvalita tvorby rozpočtov, organizácie riadia rozpočty nedostatočne, jednotlivé položky rozpočtu sledujú a vyhodnocujú rôzne, väčšinou len na úrovni zariadenia ako celku, menej podľa miesta ich vzniku. Existencia jedného zriaďovateľa umožňuje prijať opatrenia, ktoré vyžadujú jednotný postup pri analýzach, evidencii, výkazníctve a pod., a tak aj možnosť prijímať okamžité či strategické opatrenia v prípade výrazných odchýlok od trendu. Rovnaký prístup, rovnaká metodika by umožnila porovnávať jednotlivé nemocnice, ale aj ich jednotlivé oddelenia, jednotlivé činnosti podľa nákladov, výnosov, efektívnosti a pod. Táto možnosť však nebola zo strany MZ SR, ako zriaďovateľa väčšiny nemocníc, dostatočne využitá, čo je podľa NKÚ SR jeden z dôvodov problémového hospodárenia štátnych nemocníc.

Úplne iný prístup k riadeniu rozpočtu a k nakladaniu s majetkom zistila kontrola v transformovaných akciových spoločnostiach, predovšetkým v súkromných nemocniciach. Tieto nemocnice robia svoje operatívne a strategické rozhodnutia výlučne na základe rozsiahlych finančných analýz všetkých činností, ktoré umožňujú sledovanie výkonnosti a ich optimalizáciu na všetkých úrovniach. Významnou súčasťou riadenia je centrálny kontroling a neustále vyhodnocovanie prínosov prijatých opatrení. V prípade, že zriaďovateľ má viaceré nemocnice, riadi tieto subjekty ako sieť s vysokou mierou centralizácie, vrátane nákupu liekov, špeciálneho zdravotníckeho materiálu či zdravotníckej techniky, pričom profituje z hromadeného obstarávania. V riadení siete má rozhodujúce postavenie materská spoločnosť, ktorá zabezpečuje ekonomický, právny, administratívny a finančný servis nemocniciam. Tieto služby sú poskytované na zmluvnom základe a za odplatu. V priebehu kontrolovaného obdobia zo všetkých nákladových položiek súkromných nemocníc najviac vzrástli práve náklady na služby poskytované materskou spoločnosťou. Takýto vzťah materskej spoločnosti a jednotlivých nemocníc má dosah na vnútrofiremné prerozdeľovanie zisku, ak rastú výnosy materskej spoločnosti a náklady nemocniciam. Výsledkom je fakt, že väčšinu zisku vykazuje materská spoločnosť a nižšie zisky vykazujú nemocnice.

Významným prvkom finančného riadenia súkromných nemocníc je hodnotenie profitability, keď sa vyhodnocuje výkonnosť každej nemocnice a jej jednotlivých oddelení a odborností. Nastavenie parametrov súčasnej zdravotníckej politiky umožňuje súkromným spoločnostiam pružne optimalizovať štruktúru zariadení práve podľa tohto ukazovateľa, čo ich do značnej miery zvýhodňuje, naprí-

klad voči príspevkovým zdravotníckym organizáciám MZ SR.

Kontrola zistila rozdielny prístup k obstarávaniu zdravotníckej techniky súkromného poskytovateľa. Ak je vlastníkom siete nemocníc, využíva spravidla centrálne obstarávanie, pre všetky nemocnice, čo umožňuje získavať rôzne finančné a časové benefity z hromadného nákupu. Nemocnice, ktoré nie sú súčasťou takéhoto systému riadenia môže len ťažko využívať tieto prednosti centralizácie.

V štátnych či v samosprávnych nemocniciach kontrolóri NKÚ SR zistili v tomto procese množstvo problémov, ktoré sú uvedené v záverečných správach z jednotlivých etáp kontroly. Takéto problémy sa však pri obstarávaní súkromnými nemocnicami vyskytujú minimálne. Zdravotnícka technika, podľa dôkladne analyzovaných požiadaviek jednotlivých nemocníc a investičných plánov, bola obstarávaná centrálne, a to prostredníctvom dcérskej spoločnosti na to určenej. Následne je zdravotnícka technika poskytnutá nemocniciam formou prenájmu alebo výpožičky. Pri nákupe ZT pre súkromné nemocnice tak vlastníci dosahovali výrazné úspory financií, a to prostredníctvom viacerých opatrení, najmä však:

- ✓ centralizáciou nákupu pre celé portfólio nemocníc; v spojitosti s unifikáciou dodávanej ZT a prístrojov tak mohli byť zároveň dohodnuté aj ekonomicky zaujímavé množstevné zľavy
- ✓ vylúčením sprostredkovateľov pri nákupe ZT; nákup bol zabezpečovaný výlučne od výrobcov, príp. výhradných dovozcov
- ✓ významnou redukciou záväzkov po lehote splatnosti; platobnou disciplínou sa zvýšila spoľahlivosť nemocníc ako nákupcov, pričom odpadli dodatočné prirážky, príp. nemocnice získali ďalšie zľavy.

Porovnanie cien niektorých prístrojov a ZT s podobnými parametrami techniky zakúpenej vo väčšine iných nemocníc ukázalo, že viaceré prístroje v súkromných nemocniciach boli zakúpené za cenu výrazne nižšiu, než obstarali nemocnice s inou formou vlastníctva. Najvypuklejšími príkladmi boli nákupy: ultrazvukového prístroja ECHO PHILIPS a digitálneho mamografu Selenia (úspora viac ako 60 %); ultrasonografického prístroja Technos MPX, chirurgického laparoskopu, operačného mobilného stola (úspora viac ako 50 %); ďalšej ZT s úsporou od 20 % do 50 % obstarávacích nákladov. Efektívny a transparentný centrálny spôsob obstarávania zdravotníckej techniky pre celú sieť nemocníc, obdobne ako aj spôsob nákupu iných tovarov a služieb, sú jedny z kľúčových prvkov dobrých hospodárskych výsledkov súkromných nemocníc a môžu slúžiť ako príklady dobrej praxe aj pre iné zdravotnícke zariadenia.

Kontrola ukázala, že využitie princípov a metód manažérskeho riadenia a kontroly malo významné pozitívne výsledky. Koncentrovaným prejavom tejto skutočnosti môže byť znížená nákladovosť poskytovaných zdravotníckych výkonov.

Odbornej verejnosti je dlhodobo zrejmé, že jedným zo zásadných a spoločných problémov kontrolovaných nemocníc, bez ohľadu na vlastníctvo, sú ich vzťahy so zdravotnými poisťovňami. Štát sa v minulosti vzdal regulácie cien zdravotných výkonov v ústavnej aj ambulantnej starostlivosti; platobný mechanizmus je výlučne v réžii poskytovateľa zdravotnej starostlivosti a zdravotnej poisťovne. Výška úhrady, rozsah a finančný objem poskytovanej zdravotnej starostlivosti je závislý od vzájomnej dohody. Rozsah a podmienky dohodnutej (zazmluvnenej) zdravotnej starostlivosti sa tak menia v čase, absentujú jasné pravidlá stanovovania cien, čo spôsobuje, že ceny za niektoré zdravotnícke výkony nepokrývajú všetky náklady spojené s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a ceny za iné výkony prinášajú neprimeraný zisk. V takejto situácii je strednodobé a strategické plánovanie zdravotníckych zariadení mimoriadne obťažné. Nezohľadňovanie a tým aj neuhrádzanie nákladov na poskytnuté zdravotné výkony považuje NKÚ SR za jednu z hlavných príčin zadlžovania sa nemocníc.

Kontrola v tejto súvislosti zistila výrazne rozdielnu nákladovosť zdravotníckych výkonov medzi jednotlivými skupinami nemocníc, ale aj vo vnútri danej skupiny. Kým štátne nemocnice vynaložili na 100 eur zdravotníckych výkonov v priemere 122 eur, v prípade transformovaných to bolo v priemere 111 eur, u samosprávnych 114 eur a v súkromných 98 eur. Kontrola však ukázala, že významnú úlohu tu popri osobitostiach štruktúry poskytovaných zdravotníckych výkonov a ich ocenenia zdravotnými poisťovňami, hrá aj kvalita riadenia nemocníc. Bez ohľadu na vlastnícky typ nemocnice, tam kde sa aspoň čiastočne využil manažérsky prístup k riadeniu a systematická kontrola, nákladovosť zdravotníckych výkonov bola priaznivejšia. Príkladom môže byť Ľubovnianska nemocnica, n. o., s nákladmi 92 eur, alebo štátny Národný onkologický ústav Bratislava s nákladmi 95 eur na 100 eur poskytnutej zdravotnej starostlivosti. Tieto nemocnice sledujú náklady podľa jednotlivých stredísk, ktorým vznikli, operatívne reagujú na vývoj, prijímajú rôzne opatrenia vedúce k znižovaniu nákladov na lieky a zdravotnícky materiál a pod.

Spoločným problémom všetkých nemocníc vo vzťahu k zdravotným poisťovniam je aj uznaný objem poskytnutej zdravotnej starostlivosti a objem skutočne uhradenej zdravotnej starostlivosti. Príspevkovým organizáciám uznali zdravotné poisťovne 96,8 % a uhradili 95,8 % poskytnutej ZS, samosprávnym 97,4 % a 96,1 %, transformovaným 97,9 % a 97,1 % a súkromným uznali 96,8 % a uhradili 95,1 % poskytnutých výkonov.

Kontrola vybraných nemocníc preukázala aj množstvo ďalších problémov v hospodárení s verejnými prostriedkami a v nakladaní s majetkom štátu. Tie sú podrobnejšie popísané v protokoloch z kontroly jednotlivých nemocníc,, či v záverečných správach z jednotlivých etáp kontroly. Spolu s tými, ktoré sú obsahom tohto zhrnutia, poukazujú na potrebu zmien v oblasti ústavnej zdravotnej starostlivosti, rešpektujúc široké spektrum poskytovateľov v rôznych organizačných a vlastníckych formách.

NKÚ SR si je vedomý, že zameranie kontroly na hospodárenie s finančnými zdrojmi a nakladanie s majetkom nemohlo pokryť všetky aspekty činnosti zdravotníckych zariadení a ani poukázať na všetky ich problémy či nedostatky. Výsledky kontroly však poskytujú dostatočné množstvo informácií pre prijatie opatrení na úrovni kontrolovaných subjektov a MZ SR, zároveň poskytujú viacero podnetov vláde SR a NR SR na systémové zmeny v realizácii zdravotníckej politiky. NKÚ SR v priebehu kontroly identifikoval problémy, ktorých riešenie môže byť pomerne rýchle a finančne menej náročné, ale aj problémy, ktoré si vyžadujú systémové zmeny.

Do prvej skupiny patria tie zistené nedostatky, ktoré vyplývajú z nízkej úrovne riadenia nemocníc z úrovne MZ SR, ako aj z nízkej úrovne riadenia nemocníc vlastným manažmentom. V tomto smere sa javí potrebné, keď už nie centrálne, tak aspoň čiastočné riadenie nemocníc ako siete; či už v oblasti nákupu zdravotníckej techniky, ale aj v iných oblastiach, tak ako je to v prípade súkromných nemocníc. Tento princíp možno čiastočne uplatniť aj v prípade, ak samospráva zriadila vo svojej pôsobnosti viaceré zdravotnícke zariadenia.

Samotný centrálny nákup zdravotníckej techniky, liekov či zdravotníckeho materiálu však sám osebe nezabezpečí efektívne vynakladanie zdrojov. Dôležité je, aby každá položka nákupu bola zdôvodnená jasnými kritériami potreby z oblasti kvality aj kvantity. Tiež je potrebné hľadať možnosti centralizácie ďalších služieb, ktoré si zabezpečujú všetky nemocnice rezortu samostatne. V oblasti sledovania nákladov a výnosov, aktív a pasív, je potrebné zaviesť jednotné pravidlá výkazníctva a evidencie, ktoré umožnia porovnávať jednotlivé nemocnice, ich oddelenia a ostatné organizačné zložky, a na základe toho optimalizovať parametre jednotlivých nemocníc. Nevyhnutnou súčasťou efektívneho riadenia je dôsledný kontroling všetkých finančných a vecných výdavkov, a to v súčinnosti s uplatňovaním osobnej zodpovednosti manažmentu za dosahovanie plánovaných cieľov a výsledkov.

Dôslednejšie riadenie a systémovú kontrolu si vyžaduje aj hospodárenie samosprávnych nemocníc. Štát aj v tejto skupine poskytovateľov, nezanedbávajúc ostatných, musí dôslednejšie kontrolovať plnenie cieľov zdravotníckej politiky a nastavovať jasné pravidlá využívania verejných financií a majetku pri výkone prenesených kompetencií štátu; samozrejme, platí to aj pre súkromnú produkciu zdravotníckych služieb.

Do druhej skupiny patria zistenia z oblasti vzťahov poskytovateľov zdravotníckych služieb a zdravotných poisťovní. Podrobnejšie sa týmto vzťahom NKÚ SR zaoberá aktuálnou kontrolou v zdravotných poisťovniach a na ministerstve zdravotníctva. Ale už z kontroly poskytovateľov ústavnej zdravotníckej služby vyplýva potreba zmeny v systéme cenotvorby zdravotných výkonov a v definovaní oprávnených nákladov na jednotlivé výkony. Kontrola NKÚ SR nedostatky v tejto oblasti považuje za jednu z hlavných príčin deficitného hospodárenia nemocníc. Kontrola zároveň preukázala, že sa nedostatočne plnia ciele programového vyhlásenia vlády SR v oblasti elektronizácie zdravotníctva, zavedenia DRG, bez realizácie ktorých nemožno zvýšiť efektívnosť a kvalitu zdravotníckych služieb v SR.

KONTAKT

Najvyšší kontrolný úrad SR
Priemyselná 2
824 73 Bratislava
☎ +421 2 5011 4451
✉ info@nku.gov.sk

PRÍLOHA Č. 1 TABUĽKY A GRAFY VŠETKÝCH NEMOCNÍC PREVERENÝCH V ROKOCH 2016 – 2017

Tabuľka 1: Vybrané ukazovatele preverovaných nemocníc k 31.12.2015 (v tis. eur)

	Majetok	Náklady	Výnosy	Objem poskytnutej ZS	Priemerný prepočítaný počet zamestnancov	Počet hospitalizovaných pacientov	Počet lôžok
Príspevkové organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti MZ SR a MO SR							
UN Bratislava	142 353	212 617	170 108	161 571	5 860	93 078	2 575
FNsP B. Bystrica	55 221	82 766	78 835	64 964	2 039	32 208	901
UN Košice	77 878	110 795	97 207	82 728	3 301	54 181	1 356
FN Nitra	54 542	40 407	43 252	40 222	1 190	34 968	722
FNsP N. Zámky	22 524	35 003	34 065	32 913	1 196	27 942	660
FNsP Žilina	20 078	48 557	44 840	41 051	1 533	25 762	724
FN Trnava	32 572	38 154	35 514	31 483	1 056	26 349	638
FN Trenčín	22 567	47 006	42 405	41 505	1 336	27 869	808
FNsP Prešov	49 734	74 318	61 380	60 437	2 174	45 554	1 248
DFNsP B. Bystrica	10 530	10 665	10 676	10 300	299	5 331	97
DFNsP Bratislava	29 554	44 951	39 784	36 126	1 147	17 667	397
DFN Košice	19 487	15 128	15 250	11 556	581	8 091	240
NOÚ Bratislava	26 368	44 506	44 543	46 503	854	10 066	237
ÚVN Ružomberok	79 088	54 418	50 226	42 377	1 344	21 989	525
Spolu	**642 496**	**859 291**	**768 085**	**703 736**	**23 909**	**431 055**	**11 128**
Zdravotnícke zariadenia v zakladateľskej pôsobnosti samosprávy							
DNsP D. Kubín	22 689	13 735	14 369	13 075	560	13 751	300
NsP Galanta	9 315	15 420	15 383	13 744	597	12 558	459
NsP D. Streda	12 646	18 083	17 876	15 102	609	13 709	358
NsP P. Bystrica	25 469	20 983	18 360	14 326	842	17 852	478
NsP Prievidza	29 659	23 362	21 255	16 142	865	18 637	517
Nemocnica Z. Moravce	6 521	4 012	3 759	3 437	194	3 557	95
NsP Nitra	10 713	27 860	28 984	26 966	1 104	27 936	301
Ľubovnianska nemocnica	10 329	10 138	10 846	9 585	395	10 895	225
Spolu	**127 341**	**133 593**	**130 832**	**112 377**	**5 166**	**118 895**	**2 733**
Transformované zdravotnícke zariadenia a cirkevná nemocnica							
NÚSCH Bratislava	157 142	78 629	78 881	76 934	920	12 604	282
SÚSCH B. Bystrica	73 834	43 691	44 439	44 475	377	9 336	126
VÚSCH Košice	83 030	56 228	57 581	56 127	614	10 420	177
Nemocnica Poprad	66 549	38 129	39 160	34 362	1155	21 627	581
Nemocnica Piešťany	17 110	11 008	10 620	9 973	434	9 130	267
VOÚ Košice	38 801	18 316	19 644	14 178	322	5 723	158
NsM Bratislava	108 808	22 911	16 299	8 814	426	3 657	100
NsP Revúca	4 952	5 076	5 096	4 582	215	5 041	135
VNsP V. Krtíš	9 062	5 817	5 819	5 894	274	6 048	122
UNsP Milosrdní bratia	4 036	10 784	10 783	7 439	284	3 667	122
Spolu	**563 324**	**290 589**	**288 322**	**262 778**	**5021**	**87 253**	**2 070**
Zdravotnícke zariadenia v súkromnom vlastníctve							
FORLIFE Komárno	4 938	16 168	16 341	13 929	541	14 201	368
NsP Michalovce	5 091	19 709	20 006	20 293	641	19 408	520
NsP Trebišov	5 531	16 104	16 370	15 715	590	16 545	491
NOM Partizánske	3 838	6 510	6 204	5 715	268	7 560	200
Vranovská nemocnica, a. s.	4 766	12 428	12 669	11 086	479	11 795	325
Spolu	**24 164**	**70 919**	**71 590**	**66 738**	**2 519**	**69 509**	**1904**

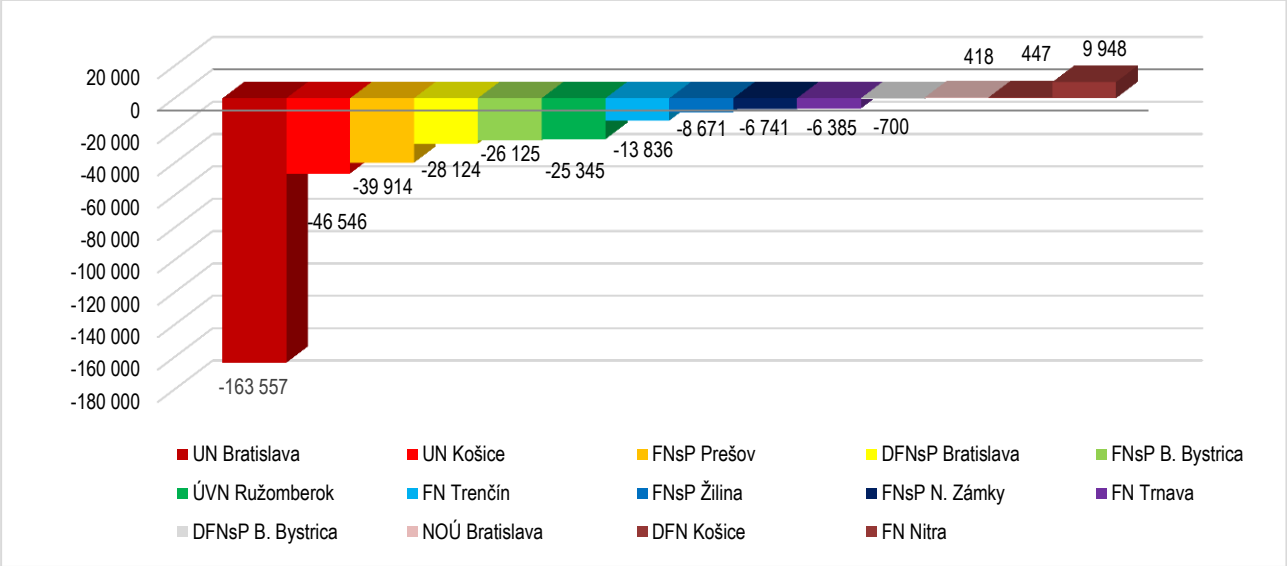
Zdroj: NKÚ SR, 2017

Tabuľka 2: Výsledok hospodárenia preverovaných nemocníc (v tis. eur)

	2011	2012	2013	2014	2015	kumulovaný výsledok hospodárenia 2011-2015	kumulovaný výsledok hospodárenia 2012-2015
Príspevkové organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti MZ SR a MO SR							
UN Bratislava	63 803	-52 212	-28 814	-40 022	-42 509	-99 754	-163 557
FNsP B. Bystrica	44 504	-12 698	-4 839	-4 657	-3 931	18 379	-26 125
UN Košice	47 394	-13 123	-10 489	-9 346	-13 588	848	-46 546
FN Nitra	7 218	155	3 155	3 794	2 844	17 166	9 948
FNsP N. Zámky	345	-2 992	-1 482	-1 329	-938	-6396	-6 741
FNsP Žilina	14 183	-4 925	163	-192	-3 717	5 512	-8 671
FN Trnava	17 470	-2 467	-963	-401	-2 554	11 085	-6 385
FN Trenčín	17 103	-3 952	-2 385	-2 898	-4 601	3 267	-13 836
FNsP Prešov	13 231	-12 075	-7 607	-7 294	-12 938	-26 683	-39 914
DFNsP B. Bystrica	567	-936	118	106	12	-133	-700
DFNsP Bratislava	15 694	-9 263	-8 386	-5 308	-5 167	-12430	-28 124
DFN Košice	2 078	-340	202	463	122	2 525	447
NOÚ Bratislava	984	247	109	26	36	1 402	418
ÚVN Ružomberok	4 507	-10 756	-6 497	-3 900	-4 192	-20 838	-25 345
Spolu	**249 081**	**-125 337**	**-67 715**	**-70 958**	**-91 121**	**-106 050**	**-355 131**
Zdravotnícke zariadenia v zakladateľskej pôsobnosti samosprávy							
DNsP D. Kubín	405	-474	-286	52	634	331	-74
NsP Galanta	-241	-222	-146	-1 256	-44	-1 909	-1 668
NsP D. Streda	-689	-607	-863	-1 204	-154	-3517	-2 828
NsP P. Bystrica	1 096	-2 179	-1 843	-1 501	-2 623	-7 050	-8 146
NsP Prievidza	-1 782	-2 776	-2 639	-1 611	-2 107	-10 915	-9 133
Nemocnica Z. Moravce	-71	-292	-546	-66	-253	-1 228	-1 157
NsP Nitra	-1590	558	394	967	1124	1453	3 043
Ľubovnianska nemocnica	11	1	279	248	708	1 247	1 236
Spolu	**-2 861**	**-5 991**	**-5 650**	**-4 371**	**-2 715**	**-21 588**	**-18 727**
Transformované zdravotnícke zariadenia a cirkevná nemocnica							
NÚSCH Bratislava	846	755	-89	62	251	1 825	979
SÚSCH B. Bystrica	1 355	1 632	1 571	867	967	6 392	5 037
VÚSCH Košice	-736	1 162	1 527	1 278	1 353	4 584	5 320
Nemocnica Poprad	1 201	613	378	454	1 313	3 959	2 758
Nemocnica Piešťany	-650	-769	-807	-879	-381	-3486	-2 836
VOÚ Košice	1 190	906	703	1079	1 328	5 206	4 016
NsM Bratislava	-2 552	-3 299	-2645	-2669	-6 612	-17 777	-15 225
NsP Revúca	-785	-131	-65	109	20	-852	-67
VNsP V. Krtíš	0	0	-487	23	29	-435	-435
UNsP Milosrdní bratia	34	36	-20	-5	-3	42	8
Spolu	**-97**	**905**	**66**	**319**	**-1 735**	**-542**	**-445**
Zdravotnícke zariadenia v súkromnom vlastníctve							
NOM Partizánske	-133	-180	253	-130	-306	-496	-363
FORLIFE Komárno	263	141	146	149	172	871	608
Vranovská nemocnica, a. s.	0	0	0	75	241	316	316
Vranovská nemocnica, n. o.	-864	281	590	508	-31	484	1 348
NsP Michalovce	-48	28	1564	360	390	2 294	2 342
NsP Trebišov	-944	49	569	260	317	251	1 195
Spolu	**-1 726**	**319**	**3 122**	**1 222**	**783**	**3 720**	**5 446**

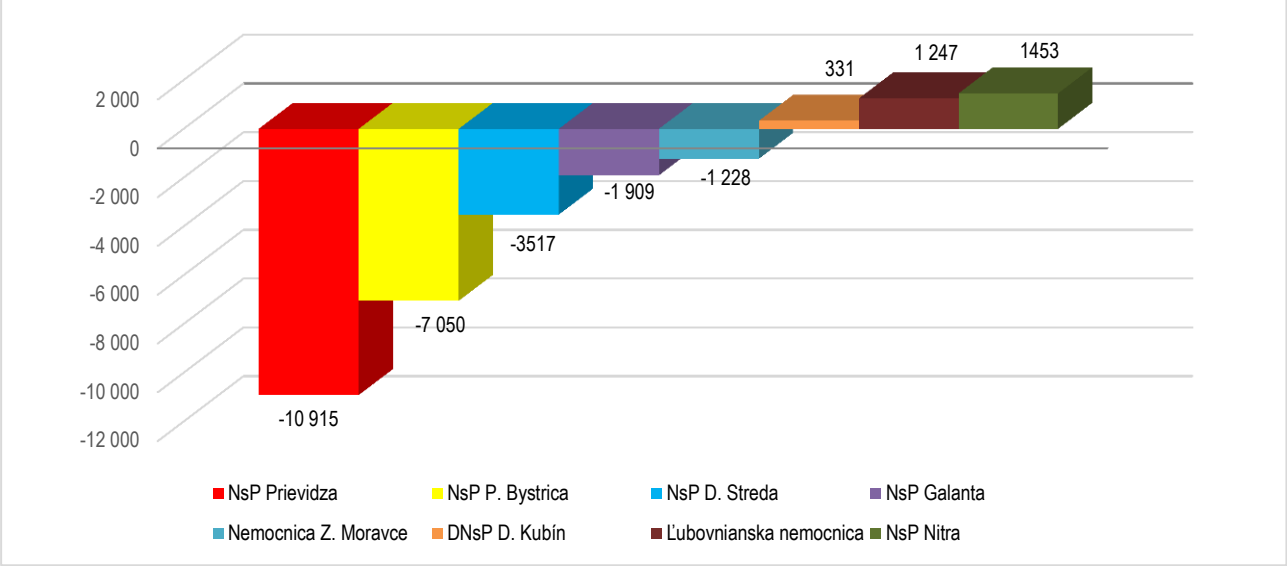
Zdroj: NKÚ SR, 2017

Graf 6: Kumulovaný výsledok hospodárenia príspevkových organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti MZ SR a MO SR za roky 2012 – 2015 (v tis. eur)

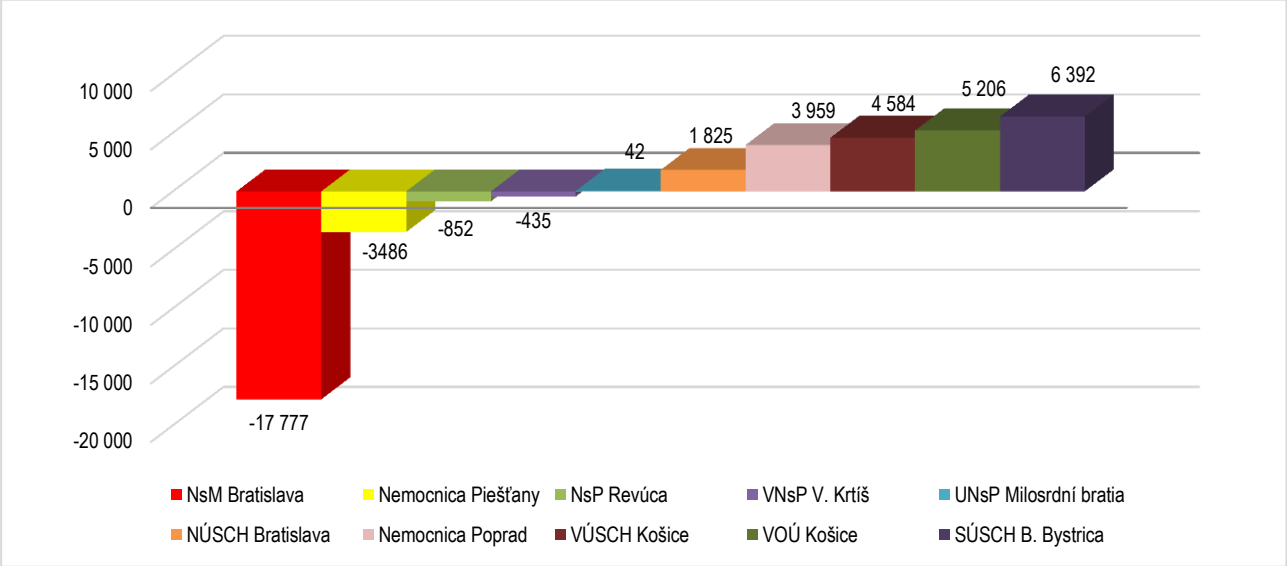
Zdroj: NKÚ SR, 2017

Graf 7: Kumulovaný výsledok hospodárenia zdravotníckych zariadení v zakladateľskej pôsobnosti samosprávy za roky 2011 – 2015 (v tis. eur)

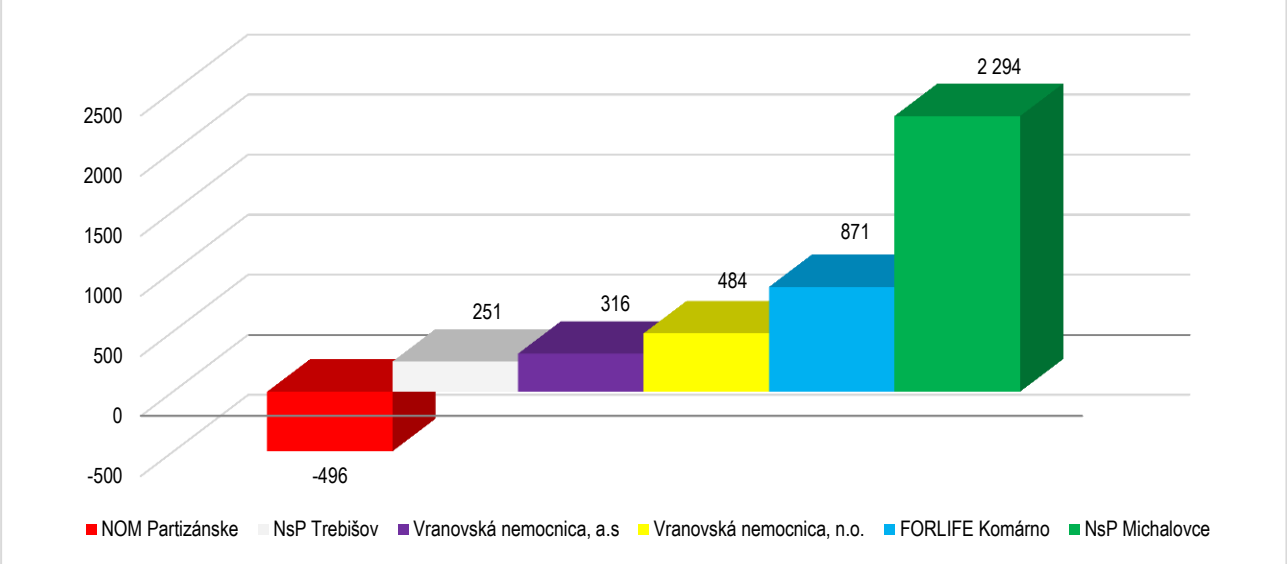
Zdroj: NKÚ SR, 2017

Graf 8: Kumulovaný výsledok hospodárenia transformovaných zdravotníckych zariadení a cirkevnej nemocnice za roky 2011 – 2015 (v tis. eur)

Zdroj: NKÚ SR, 2017

Graf 9: Kumulovaný výsledok hospodárenia zdravotníckych zariadení v súkromnom vlastníctve za roky 2011 – 2015 (v tis. eur)

Zdroj: NKÚ SR, 2017

Tabuľka 3: Úhrady za zdravotnú starostlivosť za roky 2011 – 2015 (v tis. eur)

	poskytnutá ZS	poskytnutá ZS uznaná ZP	poskytnutá ZS uhradená ZP	náklady na 100 eur poskytnutej ZS (priemer 2011 - 2015)
Príspevkové organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti MZ SR a MO SR				
UN Bratislava	718 385	696 986	690 655	138
FNsP B. Bystrica	279 674	275 928	274 178	130
UN Košice	382 250	377 516	374 814	131
FN Nitra	190 092	183 905	182 813	102
FNsP N. Zámky	149 414	144 684	142 903	110
FNsP Žilina	175 434	174 539	172 126	125
FN Trnava	136 688	136 688	135 372	132
FN Trenčín	187 743	181 300	177 466	112
FNsP Prešov	287 465	274 138	268 912	123
DFNsP B. Bystrica	47 757	44 069	44 032	108
DFNsP Bratislava	161 114	155 967	156 106	137
DFN Košice	57 580	56 880	59 469	119
NOÚ Bratislava	229 884	208 459	204 424	95
ÚVN Ružomberok	177 537	169 068	164 421	142
Spolu	**3 181 017**	**3 080 127**	**3 047 691**	**122**
Zdravotnícke zariadenia v zakladateľskej pôsobnosti samosprávy				
DNsP D. Kubín	55 128	54 038	53 059	115
NsP Galanta	64 472	63 057	62 330	113
NsP D. Streda	44 653	43 038	42 528	135
NsP P. Bystrica	61 471	59 976	59 420	129
NsP Prievidza	91 437	88 574	86 664	117
Nemocnica Z. Moravce	16 349	15 295	15 250	114
NsP Nitra	125 485	122 397	121 854	98
Ľubovnianska nemocnica	43 738	43 322	41 865	92
Spolu	**502 733**	**489 697**	**482 970**	**114**
Transformované zdravotnícke zariadenia a cirkevná nemocnica				
NÚSCH Bratislava	358 628	355 097	355 659	101
SÚSCH B. Bystrica	191 834	182 678	181 691	95
VÚSCH Košice	248 941	247 451	244 376	100
Nemocnica Poprad	149 534	146 938	144 707	98
Nemocnica Piešťany	42 208	41 398	41 080	113
VOÚ Košice	72 231	70 439	69 537	94
NsM Bratislava	39 981	38 220	37 915	192
NsP Revúca	20 731	19 971	19 757	105
VNsP V. Krtíš*	16 720	15 816	14 970	101
UNsP Milosrdní bratia	34 291	32 341	31 884	108
Spolu	**1 175 099**	**1 150 349**	**1 141 576**	**111**
Zdravotnícke zariadenia v súkromnom vlastníctve				
FORLIFE Komárno	68 073	67 743	66 152	100
NsP Michalovce	83 533	79 732	77 669	100
NsP Trebišov	69 831	67 200	66 259	92
NOM Partizánske	30 000	28 377	28 352	99
Vranovská nemocnica, n. o., spolu s Vranovská nemocnica, a. s.	41 684*	40 820*	40 180*	111**
Spolu	**293 121**	**283 872**	**278 612**	**98**

Zdroj: NKÚ SR, 2017. Poznámka: Tabuľka nezahŕňa údaje za NsP D. Streda za rok 2017
Bez údajov NsP Veľký Krtíš za roky 2011 a 2012
* Údaje uvedené v tabuľke predstavujú súčet hodnôt za poskytnutú, uznanú a uhradenú zdravotnú starostlivosť Vranovskej nemocnice, n. o. za obdobie od 1.1.2012 do 31.8.2014 a Vranovskej nemocnice, a. s. za obdobie od 1. 9. 2014 do 31. 12. 2015.
**Náklady na 100 eur poskytnutej zdravotnej starostlivosti sú dané ako priemer za obidve nemocnice.

Tabuľka 4: Náklady preverovaných nemocníc za roky 2011 – 2015 (v tis. eur)

	2011	2012	2013	2014	2015	Priemer nákladov	% nárast nákladov
Príspevkové organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti MZ SR a MO SR							
UN Bratislava	187 914	197 492	204 169	208 149	212 617	202 068	13,15
FNsP B. Bystrica	73 609	73 480	72 866	74 781	82 766	75 500	12,44
UN Košice	100 008	100 687	97 493	104 111	110 795	102 619	10,79
FN Nitra	36 292	41 686	38 805	39 435	40 407	39 325	11,34
FNsP N. Zámky	30 382	33 011	33 035	32 907	35 003	32 868	15,21
FNsP Žilina	44 009	42 456	42 682	43 896	48 557	44 320	10,33
FN Trnava	37 481	33 738	36 234	35 939	38 154	36 309	1,8
FN Trenčín	38 620	39 908	42 136	43 208	47 006	42 176	21,71
FNsP Prešov	64 887	69 259	72 713	73 175	74 318	70 870	14,53
DFNsP B. Bystrica	8 885	10 272	10 639	11 007	10 665	10 294	20,03
DFNsP Bratislava	46 350	43 731	44 567	45 231	44 951	44 966	-3,02
DFN Košice	13 102	13 038	13 568	14 149	15 128	13 797	15,46
NOÚ Bratislava	45 392	44 856	43 697	42 139	44 506	44 118	-1,95
ÚVN Ružomberok	46 025	48 144	52 769	50 042	54 418	50 280	18,24
Spolu	772 956	791 758	805 373	818 169	859 291	809 509	11,43
Zdravotnícke zariadenia v zakladateľskej pôsobnosti samosprávy							
DNsP D. Kubín	11 174	11 880	12 843	13 439	13 735	12 614	22,92
NsP Galanta	13 124	14 134	14 551	15 668	15 420	14 579	17,49
NsP D. Streda	16 011	16 722	17 330	17 500	18 083	17 129	12,94
NsP P. Bystrica	15 524	17 177	18 580	19 292	20 983	18 311	35,16
NsP Prievidza	19 864	20 928	21 952	21 619	23 362	21 545	17,61
Nemocnica Z. Moravce	3 173	3 648	4 139	3 766	4 012	3 748	26,44
NsP Nitra	25 618	25 706	26 295	26 941	27 860	26 484	8,75
Ľubovnianska nemocnica	8 086	9 370	9 753	9 881	10 138	9 446	25,38
Spolu	112 574	119 565	125 443	128 106	133 593	123 856	20,84
Transformované zdravotnícke zariadenia a cirkevná nemocnica							
NÚSCH Bratislava	63 103	68 565	74 192	77 149	78 629	72 328	24,60
SÚSCH B. Bystrica	31 169	31 246	36 073	40 676	43 691	36 571	40,17
VÚSCH Košice	43 971	45 952	48 717	53 823	56 228	49 738	27,88
Nemocnica Poprad	27 661	30 064	33 696	35 339	38 129	32 978	37,84
Nemocnica Piešťany	8 648	9 429	10 023	10 218	11 008	9 865	27,29
VOÚ Košice	12 877	14 356	15 411	17 047	18 316	15 601	42,24
NsM Bratislava	11 945	13 187	14 348	14 944	22 911	15 467	91,80
NsP Revúca	4 212	4 210	4 356	4 821	5 076	4 535	20,51
VšNsP V. Krtíš	0	0	5 280	5 678	5 817	5 592	10,17
UNsP Milosrdní bratia	9 014	9 763	9 834	10 150	10 784	9 909	19,64
Spolu	212 600	226 772	251 930	269 845	290 589	252 584	34,21
Zdravotnícke zariadenia v súkromnom vlastníctve							
NOM Partizánske	6 490	6 782	6 021	6 295	6 510	6 420	0,31
FORLIFE Komárno	13 128	13 955	15 313	14 796	16 168	14 672	23,16
Vranovská nemocnica, n. o., spolu s Vranovská nemocnica, a. s.	11 978	10 878	11 241	15 771	12 486	12 471	4,24
NsP Michalovce	14 237	15 123	16 200	18 204	19 709	16 695	38,44
NsP Trebišov	14 510	14 841	14 078	14 974	16 104	14 901	10,99
Spolu	60 343	61 579	62 853	70 040	70 977	65 158	15,43

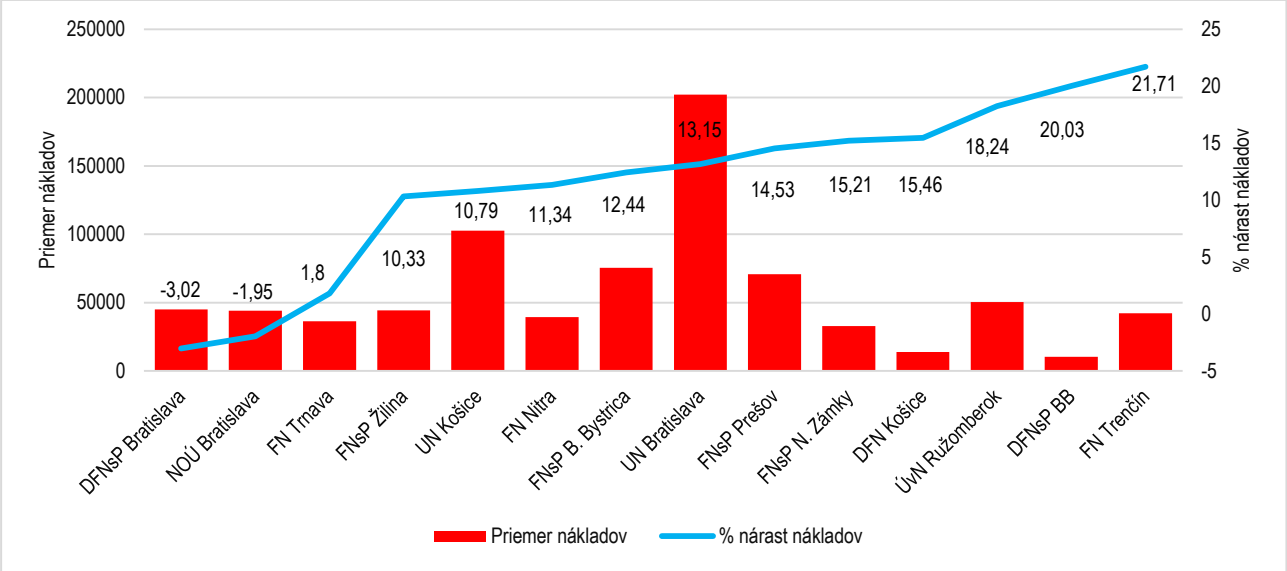
Zdroj: NKÚ SR, 2017

Tabuľka 5: Prehľad vybraných ukazovateľov preverovaných nemocníc za rok 2015 (v tis. eur)

	celkové náklady	počet hospitalizovaných pacientov	počet lôžok	celkové náklady/ pacient	celkové náklady/ lôžko	obložnosť v %
Príspevkové organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti MZ SR a MO SR						
UN Bratislava	212 617	93078	2575	2,28	82,57	77,01
FNsP B. Bystrica	82 766	32208	901	2,57	91,86	72,54
UN Košice	110 795	54181	1356	2,04	81,71	70,36
FN Nitra	40 407	34968	722	1,16	55,97	75,17
FNsP N. Zámky	35 003	27942	660	1,25	53,03	75,32
FNsP Žilina	48 557	25762	724	1,88	67,07	82,30
FN Trnava	38 154	26349	638	1,45	59,80	73,48
FN Trenčín	47 006	27869	808	1,69	58,18	75,40
FNsP Prešov	74 318	45554	1248	1,63	59,55	72,04
DFNsP B. Bystrica	10 665	5331	97	2,00	109,95	56,76
DFNsP Bratislava	44 951	17667	397	2,54	113,23	58,24
DFN Košice	15 128	8091	240	1,87	63,03	69,37
NOÚ Bratislava	44 506	10066	237	4,42	187,79	86,26
ÚVN Ružomberok	54 418	21989	525	2,47	103,65	66,50
Spolu	**859 291**	**431055**	**11128**	**1,99**	**77,22**	**72,20**
Zdravotnícke zariadenia v zakladateľskej pôsobnosti samosprávy						
DNsP D. Kubín	13 735	13 751	300	1,00	45,78	73,27
NsP Galanta	15 420	12 558	459	1,23	33,59	58,77
NsP D. Streda	18 083	13 709	358	1,32	50,51	60,60
NsP P. Bystrica	20 983	17 852	478	1,18	43,90	72,70
NsP Prievidza	23 362	18 637	517	1,25	45,19	64,50
Nemocnica Z. Moravce	4 012	3 557	95	1,13	42,23	63,04
NsP Nitra	27 860	27 936	301	1,00	92,56	64,33
Ľubovnianska nemocnica	10 138	10 895	225	0,93	45,06	75,20
Spolu	**133 593**	**118895**	**2733**	**1,12**	**48,88**	**66,55**
Transformované zdravotnícke zariadenia a cirkevná nemocnica						
NÚSCH Bratislava	78 629	12604	282	6,24	278,83	65,30
SÚSCH B. Bystrica	43 691	9336	126	4,68	346,75	66,37
VÚSCH Košice	56 228	10420	177	5,40	317,67	71,00
Nemocnica Poprad	38 129	21627	581	1,76	65,63	67,08
Nemocnica Piešťany	11 008	9130	267	1,21	41,23	56,89
VOÚ Košice	18 316	5723	158	3,20	115,92	70,12
NsM Bratislava	22 911	3657	100	6,26	229,11	48,75
NsP Revúca	5 076	5041	135	1,01	37,60	58,85
VšNsP V. Krtíš	5 817	6048	122	0,96	47,68	80,73
UNsP Milosrdní bratia	10 784	3667	122	2,94	88,39	63,05
Spolu	**290 589**	**87253**	**2070**	**3,33**	**140,38**	**64,81**
Zdravotnícke zariadenia v súkromnom vlastníctve						
NOM Partizánske	6 510	7560	200	0,86	32,55	55,03
FORLIFE Komárno	16 168	14201	368	1,14	43,93	70,60
Vranovská nemocnica, a. s.	12 428	11795	325	1,05	38,24	68,20
NsP Michalovce	19 709	19408	520	1,02	37,90	63,94
NsP Trebišov	16 104	16545	491	0,97	32,80	61,11
Spolu	**70 919**	**69509**	**1904**	**1,02**	**37,25**	**63,78**

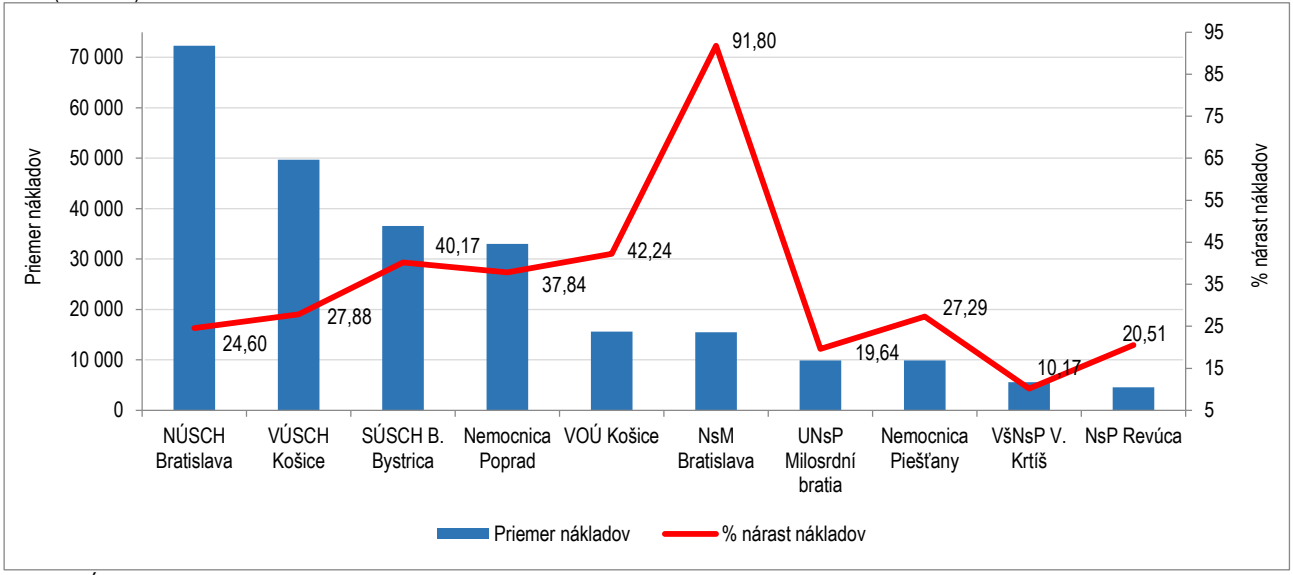
Zdroj: NKÚ SR, 2017

Graf 10: Priemerná hodnota a percentuálny vývoj nákladov príspevkových organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti MZ SR a MO SR za roky 2011 – 2015 (v tis. eur)

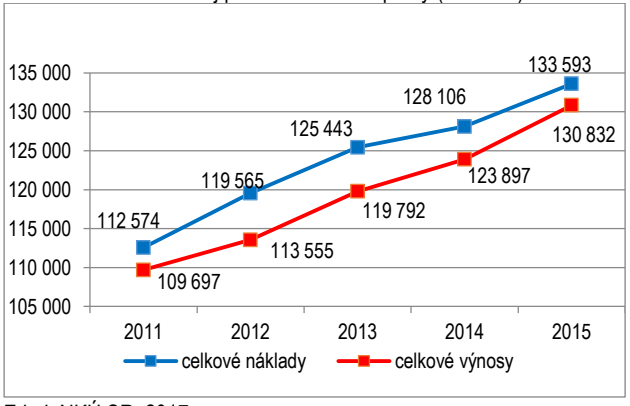
Zdroj: NKÚ SR, 2017

Graf 11: Priemerná hodnota a percentuálny vývoj nákladov transformovaných zdravotníckych zariadeniach a cirkevnej nemocnici za roky 2011 – 2015 (v tis. eur)

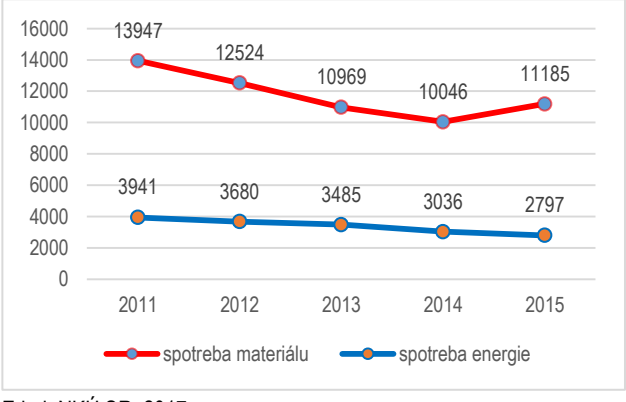
Zdroj: NKÚ SR, 2017

Graf 12: Vývoj celkových nákladov a výnosov v zdravotníckych zariadeniach v zakladateľskej pôsobnosti samosprávy (v tis. eur)

Zdroj: NKÚ SR, 2017

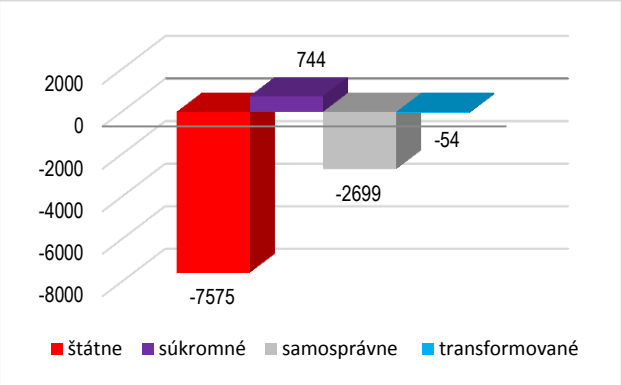
Graf 13: Vývoj spotreby materiálu a energií v zdravotníckych zariadeniach v súkromnom vlastníctve

Zdroj: NKÚ SR, 2017

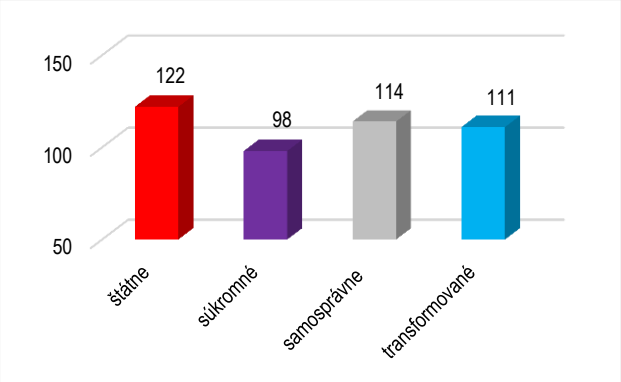
Porovnanie jednotlivých typov zdravotníckych zariadení podľa vybraných ukazovateľov

Graf 14: Priemerný kumulovaný výsledok hospodárenia na 1 nemocnicu za roky 2011 – 2015 (v tis. eur)

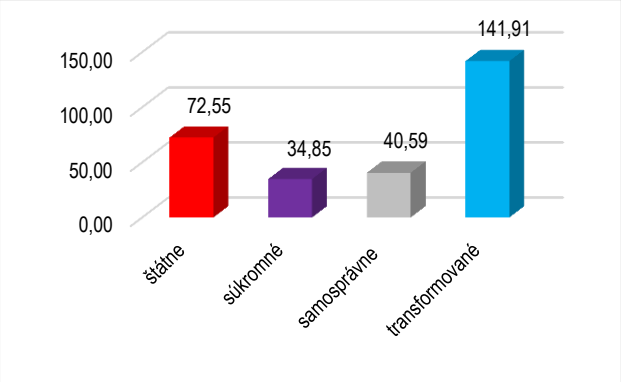
Zdroj: NKÚ SR, 2017

Graf 15: Priemerné náklady nemocníc na hlavnú činnosť na 100 eur poskytnutej ZS

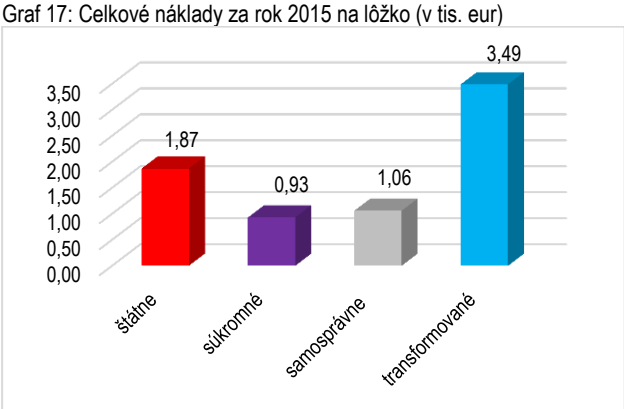
Zdroj: NKÚ SR, 2017

Graf 16: Celkové náklady v sledovanom období na lôžko (v tis. eur)

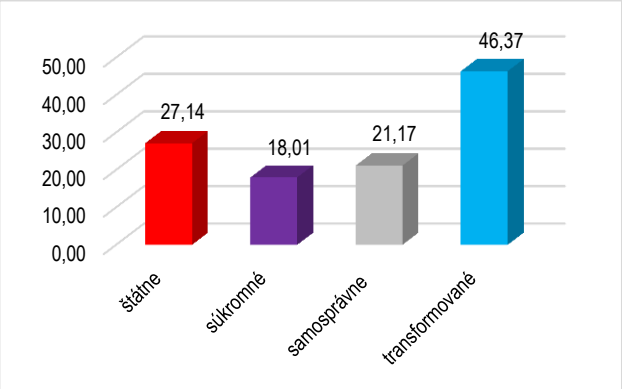
Zdroj: NKÚ SR, 2017

Graf 17: Celkové náklady za rok 2015 na lôžko (v tis. eur)

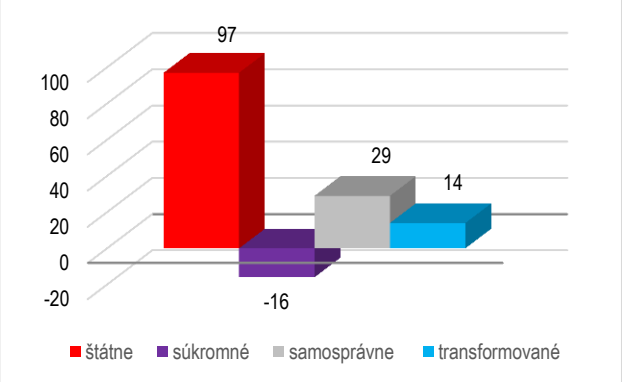
Zdroj: NKÚ SR, 2017

Graf 18: Podiel nákladov na spotrebu materiálu z celkových nákladov v percentách

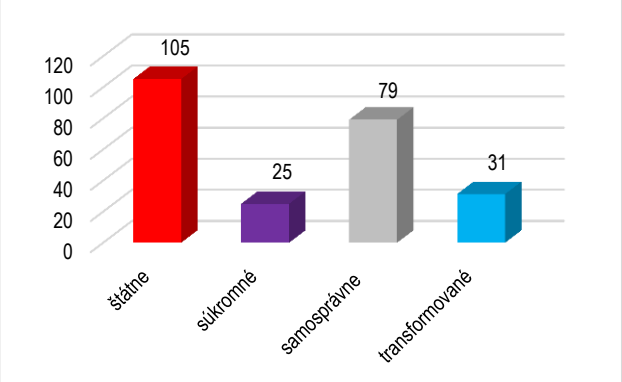
Zdroj: NKÚ SR, 2017

Graf 19: Rozdiel záväzkov v roku 2015 oproti roku 2011 v percentách

Zdroj: NKÚ SR, 2017

Graf 20: Celkové záväzky na 100 eur poskytnutej ZS

Zdroj: NKÚ SR, 2017